

Uj LAPON

Taza nosta plátitá in numerar confor
aprob Ir. Gen. PTT No. 137.012/193

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 126. (1273) sz. * Péntek, 1936 június 5

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A kisantant államfők találkozásása Bucurestiben

A főváros rendkívüli díszes fogadtatásra készül. A polgármester főhívta a közönséget az ünneplő kivonulásra

Bucuresti. Saját tud. Benes, csehszlovák köztársasági elnök és Pál, régensherceg szombaton reggel fognak a fővárosba érkezni. Előbb Benes köztársasági elnök érkezik és az északi pályaudvaron Károly király fogja fogadni őt. Ma este elutazik a fővárosból Seba Jean bucuresti csehszlovák követ, hogy a határon, Halmeyn fogadja hazája államfőjét s elkísérje a fővárosig a magas vendéget. Az uralkodó az északi pályaudvartól a királyi palotáig kíséri Benest, ahol külön lakosztályt rendeztek be számára.

A fővárosban eddig még nem látott nagyarányú előkészületeket tesznek a magas vendégek fogadására. A Calea Victoriei óriási zászlókkal és nemzeti színű drapériákkal szeptelyezik. A királyi palota előtti téren díszes tribünöket állítanak fel, a katonai, egyházi és polgári hatóságok képviselői számára, de külön tribün készül az uralkodónak és a magas vendégeknek a palota előtt, akik itt fogják fogadni a csapatok elvonulását.

Donescu polgármester felhívást intézett a főváros lakosságához, amelyben a következőket mondja:

— Ez a látogatás, amellyel a két szomszéd és szövetséges állam fejei bennünket megtisztelnek, jó alkalom minden román számára, hogy kifejezésre juttassa azt a le-

rombolhatatlan szolidaritást, amely népeinket az európai békeeszmé megvalósítása érdekében összeköti. Juttassuk ezt kifejezésre azáltal, hogy mindnyájan kimegyünk a nagy vendégek fogadására s hogy lelkesen fogadjuk őket. Meg fogjuk mutatni a világnak, hogy a kisantant talpköve: magának a három barát és szövetséges népnek a lelke.

A minisztertanács megállapította a trónralépési évforduló ünnepségek sorrendjét.

Bucuresti. Saját tud. A kormány tagjai szerda este minisztertanácsra ültek össze Tatarescu elnöklete alatt. A minisztertanács megállapította a június 7-én és 8-án Benes és Pál herceg látogatásakor s a király trónralépése évfordulóján rendezendő ünnepségek programját.

Elhatározta a minisztertanács, hogy a kinevezések, előléptetések és fizetésjavítások, amelyek július 1-én lettek volna esedékesek, június 1-én történjenek. A június hó folyamán történt kinevezések és előléptetések június 1-től számíthatnak. A lelkészek fizetésjavításait ugyan csak június 1-vel kezdődőleg fizetik.

A minisztertanácsról kiadott hivatalos közlemény szerint a kormány elhatározta még, hogy a miniszterek június hónapban felülvizsgáló utakat fognak tenni az egész országban.

Anglia és Olaszország között meglesz a megegyezés

Eden ismét fogadta a londoni olasz nagykövetet. A Times békecikke

Londonból jelentik: Eden angol külügyminiszter szerdán újból kihallgatáson fogadta Grandi olasz nagykövetet. Hír szerint ez a találkozás Eden kezdeményezésére történt. A megbeszélés tárgya Mussolininek az az ígérete volt, hogy Olaszország minden tekintetben tisztelhetlen akarja tartani Anglia érdekeit.

Egyes angol lapok szerint Eden és Grandi újabb találkozása annak a jele, hogy Anglia és Olaszország között megegyezés készül. Szóba került a Népszövetséggel való normális olasz kapcsolatok helyreállításának kérdése, továbbá

megvitatják a földközi-tengeri egyezménytervezetet is, melyben Anglia és Olaszország kölcsönösen szavatolná egymás biztonságát.

A News Chronicle szerint a Baldwin-kormány komolyan foglalkozik ezzel a tervvel. Csupán húzódozik attól, hogy az erre irányuló tárgyalásokon résztvegyen.

Bizonyítja a légkör megjavulását a felhivatalos Times nagy külpolitikai cikke, melyben azt hangoztatja, hogy minden angol a békére áhítozik. Elérkezik még — ugymond — a pillanat, amikor ezt a békevágyat tettekké

változtatják és megalkotják azt a rendet, mely lehetővé teszi a civilizáció fenntartását. Ennek megvalósítására

az első lépést Angliának, Németországnak és Franciaországnak kell megtennie.

— Hogy Anglia — írja tovább a Times — a maga részéről hathatós lépéssel indíthassa el a kezdeményezést, avégett új áttekintés alá kell venni a nemzetközi viszonyokat. És feltétlenül szükséges, hogy ez áttekintéshez képest az angol külpolitikát pontosan körvonalazzák.

A kommunisták dolgoznak Görögországban is. Athénből jelentik: A 24 órás általános sztrájkjal kapcsolatban a hatóságok széleskörű óvintézkedéseket fogantatosítottak a rend fenntartására. Athénben lovacsapatokat vontak össze és a város főbb pontjain ágyukat állítottak fel. A munkásvezérek nagyrészt megelőző letartóztatásba helyezték. Azt hiszik, hogy a sztrájk beletartozik a kommunisták általános programjába, melynek célja, hogy zavarokat keltsenek az országban.

Irányított gazdálkodás vagy szabadtermelés

(—Láh). A gazdasági élet küzdőterén két — nagyban-egészben egyenlő harcikészségű — tábor áll hadirendben. Kemény harc folyik a szabadtermelés és az irányított gazdálkodás mindenre elszánt csatárai között. Minden jel arra mutat, hogy a világ gazdálkodó társadalmára döntő ütközetre készülődik, mely valamelyik irányzatnak hosszú időre biztosítani fogja a kizárólagos uralkodás alapfeltételeit.

E roppant arányú küzdelem esélyei voltaképpen közelebbről érintik a fogyasztó tömegeket, mint igen sok külpolitikai bonyodalom megoldásai, vagy belpolitikai válság kibontakozásai. Amde a középeurópai átlagember — ha véletlenül nem gyakorlati vagy elméleti közgazdász — lelki adottságainál fogva sohasem rendezkedett be arra, hogy a világeseményeket gazdasági szemüvegen át szemlélje. Ez pedig végzetes hiba, mely a világszemlélet kialakulásának helyességére gyakorol szerfölött hátrányos hatást. Elvégre éppenséggel nem kell „marxista” elveket vallanunk, hogy a többékevésbé történelmi jelentőségű kis- és nagypolitikai mozzanatok hátterében ösztönösen megérezzük, sőt határozottan felismerjük a gazdasági érdekek hajtóerejének löktetését. A mesterien kikészített politikai jelszavaknak csak hártypapír vékonysága, csillogó felületét kell kissé a dologszerű valóság kölapjához dörgölnünk s nyomban előttünk öhatalmassága: a legtöbbnyire ellentétes célzatu vagyakozás bizonyos csoportok, társadalmi rétegek, pártok, pártközösségek, államok és államközösségek kizárólagos vagy legalább is mások fölött uralgó gazdasági érvényesülése után.

Gibraltárt nem a birtk nemzeti szellem közösségének védelmére zárják körül az angol világbirodalom erődei és roppant tengeri hajórajának félelmetes hajóórásai. Naiv álmodozó, aki efféle gondot! Gibraltár egyszerűen, határozottan és — legalább az angolok politikai hite szerint — megmásíthatatlanul „kell” a szigetországnak, mert a tengerszoros birtoklása révén sakkban tartja a középtengeri hajózást. India nem „szívügye” Angliának, hanem dúsgazdag nyersanyagforrása. E megállapítás lényegi ridegségén pedig mitsem változtat az a tény, hogy a kimeríthetetlen kincsek óriási birodalmában — ismerjük el: igen bölcs, sőt nem egyszer emelkedett szellemű helyes látással — mellékesen európai kulturát is terjeszt.

Japán és Kína gyakorta kiborbanó konfliktusai is gazdasági érdekűek épúgy, mint ahogyan Olaszország történelmének most záruló abesszin-fejezetében is tulnyomó a gazdasági elem a sokat emlegetett civilizáló és kulturaterjesztő törekvésekkel szemben.

Am ne vizsgálódjunk távolos horizontokon. Legyen kísérleti anyagunk Közép-Európa Dunamedencéje, melynek újjászervezése úgy a közvetlenül érdekelt államoknak, valamint a külpolitikát irányító nagyhatalmaknak annyi gondot okoz. A háboru befejezése óta ezernyi jelszó rakétája röppent a magasba, anélkül, hogy a probléma megoldása felé egyetlen lépéssel is közelebb jutottunk volna. Tetszetős elméletek kápráztatják a tömegeket, melyek olykor úgy képzelik, hogy az új és legújabb fényesóvák az egyedül helyes útra vetnek megváltó világosságot. Feledik azonban, hogy nincs olyan elméleti szépség, melyre rá nem vigyorogna a maga megalkuvást nem ismerő, falánk kapzsiságával a mai idők legkönyörtelenebb kényura: a Piac.

Mert — igenis — a nemzetközi piac itéletén dől el minden célkitűzés sorsa. Amit az jóváhagy, — maradandóvá válik, amit viszont kifogásol, — megdől akkor is, ha politikai

GRZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
Hírnapló-feliratok
1936. évi 10. 132. sz.

szikrázik red.

...ga áll az irányított termelés mai nagy sikerétől, hogy áthassunk. A Szovjet-unió utasításaitlanul bizonykodik az „öt- és tízéves” tervek maradéktalan sikere mellett. Pontosan tudjuk azonban azt is, hogy na sikerült is a szervezkedésben olykor meg- lepő eredményeket produkálnia, — igen-igen távol áll a mindenekelőtt álló végecstől, — attól nevezetesen, hogy saját szükségleteit ki- zárólagosan, vagy kevés maradvékkal saját ter- melvényeiből fedezze s ezzel elszigetelhesse ma- gát a világpiac áramlataitól. Ma még temérdek az import. Nemcsak anyagokban, árukban és eszközökben, hanem — szakképzett munka- erőkből is. És megjósolhatjuk, hogy a bolse- vik-elgondolási irányított gazdálkodás soha nem valósul meg.

Ottavában Anglia is dominiumainak irá- nyított gazdaságára törekedett. Ottava azonban a gyakorlatban megbukott. Egyszerűen meg- állt a piac természetes törvényei, melyek csak a legkedvezőbb értékesítés lehetőségeit tekin- tük zsinórmértékül. Ezzel szemben minden „mondvacsinnát” szerződés csupán írott ma- laszt.

Pedig az irányított gazdálkodás elve helyes és nagy jövője van. Ugyde a megoldást ne kül- politikai uton keressük. Ne a spekuláció, az üzérkedés érdekei vezessenek bennünket, ne rideg tőzsdéi szempontból nézzük a dolgokat, — hanem ismerjük fel azokat a tényleges gaz- dasági erőforrásokat, melyek az egyes államok részére adva vannak s igyekezzünk azokat a lehetőség legszélső határáig úgy kitermelni, hogy a belső szükséglet biztosítása mellett a külkereskedelem összhangját se zavarja a tul- termelés az idő szerint állandóan fenyegető réme.

Példák igazolják a mai, meg nem szerve- zett és eppenséggel nem, vagy alig irányított termelési rendszer roppant hátrányait: Romá- nia, melynek nagykitérjedési borvidékei van- nak, belföldön nem képes értékesíteni kiváló minőségű borait, a külkereskedelemben pedig mehezen érvényesül, mert egységes minőséget alig produkál. Kiváló gyümölcsünkkel győzel- mes versenyre kel a kaliforniai és francia gyü- mölcs. Magyarországon — ez megtörtént eset — nem tudtak a termelők Olaszország számá- ra egy tekintélyesebb hajórakomány azonos minőségű babot szállítani, mert — mint ki- derült, — még az egyes gazdaságok is öt-hat- féle minőséget termeltek. Az alföld egyik me- zőgazdasági kamarája sok eredménnyel ke- csegtető akcióit indította kitűnő cseresznyetermé- sének németországi értékesítése végett. A nagy- szerű elgondolás kudarcba fullt, mert a pondró- sodás a megrendelő által kikötött arányszámot egytized százalékkal meghaladta. Kecskemét és Nagykőrös gyümölcstermelése alig ért el számottevő külföldi eredményt, amíg a termel-ők meg nem tanulták a helyes és országón- ként eltérő szokványu csomagolást.

Míndezekből pedig az következik, hogy amikor irányított gazdálkodásról, illetve sza-

badtermelésről beszélünk, — ne akarjunk na- gyot markolni, mert egész bizonyosan keveset fogunk. A termelő gazdálkodási szabadságát törhetetlen acélbilincsekbe verni egyenesen halálos bűn. Az egyéni kezdeményezés elevén- ségét a legközelebb hivataltal apparátus sem pótolja soha és semmi tekintetben. Ellen- ben irányítani kell a termelőt a céltudatosság, a hasznossági elv felé. Meg kell érteni vele, hogy a pátriárkális gazdálkodás ideje ma már a múlté. Es aki az életharoban érvényesülni akar, — annak maga és a társadalom iránt való kötelessége, hogy a változott igényekhez

mindenben alkalmazkodjék. Többet és jobban termeljen, hogy többet és jobban kereshessen. Mindenekelőtt pedig szövetkezzék, hogy az értékesítés nagy kérdését önzetlenül, kölcsönös segélyezés útján oldhassa meg. Végül pedig igyekezzék termelését a rendelkezésére álló termelési erőforrások szerint oly módon specia- lizálni, hogy lehetőleg csak azt nyújtsa és olyan minőségben nyújtsa, amit és amilyen minőséget a fogyasztás szívesen felvesz. Sze- rintünk ez és nagy vonásokban csak ennyi az a tér, amelyen a gazdálkodás irányítása lét- joggal bírhat.

Törökországnak újra sikerült felkeltenie maga iránt az egész világ érdeklődését

Seregestől tóduinak a túristák a keleti mesék tündér- világát tükröző Boszporusz megtekintésére

Hetek óta újra érdeklődéssel fordul a vi- lág Törökország felé, amely Németország min- tájára bejelentette a Népszövetségnek, hogy nem hajlandó tovább betartani a békeszerződé- sek katonai intézkedéseit, hanem katonailag is megerősíti a Dardanellákat. Ha a Népszövetség beleegyezik Törökország kívánságának teljesi- tésébe, akkor a Boszporusz-szoros partvidékén emelkedő erődítmények újra megtelnek kato- nasággal, ágyukkal és visszaköltözik az egész partvidékre a békebeli kép, amikor még a török birodalom katonái vigyáztak saszemek- kel országuk legfontosabb bejárópontjára.

A közérdeklődés homlokterébe került Dardanellák vidékét azóta újra csapatostul ke- resik fel a turisták és kirándulók. Újra divat lett Törökországba utazni, amely a sajátos varázsával mindig is az utazni szerető közön- ség legszebb vágyálmai közé tartozott.

A lapunkban hirdett 10 napos tengeri utazás rendezése is ezen a keleti mesevilágot feltáró útvonalon vezet végig azokat a kirán- dulókat, akik luxushajón átkelnek a Fekete- tengeren, hogy meglátogassák a közelkelet legérdekesebb városát: Konstantinápolyt. A június 25-én induló társas kirándulás részt- vevői elé ezen az útvonalon a leggyönyörűbb panoráma tárul, míhelyest a hajó befut a Boszporusz-tengerszorosba, ahol a partokon emelt régi várak, erődítmények, bástyatoronyok, sőtélő ciprus és fekete fenyőrdők, hegyszaka- dékok, költő völgynyílások, festői szépségű és remek fekvésű falvak és városok, pazar fürdő- telepek, fényűző nyári paloták színpompás váltakozása kápráztatja el az utasokat.

Aki nem járt még soha ezen a páratlan szépségű vidéken, el sem tudja képzelni, mi- lyen lenyűgöző tarkaságban vonulnak fel ró-

vid félórak alatt az utas szeme előtt évezredek alkotásai. Nem tudja maga elé rajzolni azt a káprázatos képet, melyhez hasonló emberi kéz ecsetvonásaival alkotni nem lehet. Vagy ki tudná vászonra rögzíteni a régi római és görög várak és bástyák ókori romjainak, a le- vantei kereskedelmi gyarmatok és erődök kö- zépkori maradványainak festői csoportozatát, tarka össze-visszaságát, amelyek egymást vált- ják a Boszporusz-szoros partjain?

Nem, ezt látnia kell mindenkinek, aki meg tudja hozni azt az áldozatot, hogy részt- vegyen a lapunk által hirdett társas kirándu- lácson. A rendezőség ennek az utazásnak a propagálásával is misziót akar teljesíteni, amikor a robbant, küzködéssel teli minden- napokból kiragadja az utazás résztvevőit és elviszi őket a keleti csodák világába, ahol az utas felüldülhet, gyönyörködhet, pihenhet és ahonnan egy egész életre szóló élményeket hozhat haza magával.

Ernek a maga nemében páratlan és az ideit szezon egyetlen alkalmat nyújtó tiznapos ki- rándulásnak a részvételi díja csupán 4.350 lei, amelyben minden költség befffoglaltatik. Bö- vebb felvilágosításokat nyújt és részletes prospektussal szolgál kiadóhivatalunk. A kot- látoit számu hajójegyre való tekintettel azon- nali jelentkezést kérünk.

Még mindig gyilkolnak a háborus gránátok.

Bucuresti. Saját tud. Chisinauból jelentik: Man- cesti község határában három gyermek egy grá- nátot talált a mezőn, amely bizonyára még a há- borúból maradt ott. A gyermekek játszani kezd- tek a gránáttal, amely felrobbant s kettőt közü- lük megölt, egyet pedig súlyosan megebesített.

Az Ako-Máru útja

Egy japán hajó regénye
Írta: Kovrig János 48

Helen magában ismét azt gondolta: „Va- lami történt ezzel az emberrel”. És hogy hibát el ne kövessen, hallgatagon fogyasztotta az éte- leket, ivott székét, ha megkínálták, csipegetett a japán süteményekből, amiket asztalukhoz hoztak. Hagyta beszélgetni a férfiakat.

Mikor egyesek már „keresni” kezdték el- zsihadt lábaikat és felálltak az asztaltól, Helen így szólt:

— Megbocsájtanak, de lemegyek a francia társalkodónőmhöz. Szegény ki sem mozdult a kabinjából már napok óta.

Látogatása azonban csak néhány percig tartott, mert az idős hölgyön már látszott a be- szedett álomporok hatása. Visszament tehát is- mént a sétatfelzetre. A színpadon elhallgatott már a sámszen, a koto hangja, az ábrándos ének és a szilvafaágak alján rendes asztalok, székek állottak ülővankosok, alacsony asztal- kák helyett. A sarokban, ahol az imént a japán utasok lakmároztak, a filippino-zenekar he- lyezte el szerszámait és hamarosan tánczenébe kezdett.

— Bál készül itten? — kérdezte Helen Mrs O'Briantól.

— Azt hiszem csak egy kis vacsorautáni szórakozás. Ejfel felé ágyba bújlik a javarésze, — vélekedett az asszony. — Tudja, kedvesem, most már közeledünk Amerikához és sok em- bert minden mulatságnál inkább foglalkoztat a hazaérkezés gondolja.

Helen nem sokáig nézte a táncoló párokat, hanem felment a parancsnoki fedélzetre, ahol zavartalanul lehetett sétálni. Egyenletes tempó- ban nekiindult és mint valami tárgyalogló, ki- tartóan járta a fedélzetet föl-alá. Olyan pontos- san megérzett minden fordulót, a helyeket ahol vigyázni kellett, hogy valamibe be ne üsse ma- gát, hogy behúnyta szemét, mintha alva járna. Hűvös szél fújt kelet felől és nyirkos párával telítette a leány vékony ruháját. Didergett. Még gyorsabban szedte lábait és számolta magában, hányat tud lépni a hajókémény egy-egy dobo- gására? A végén kimerülve megállt, ott, ahol a lejáró lépcsőt gondolta.

Kinyitotta szemét és abban a pillanatban a réműletől nagyot sikoltott. A holdtól élesen megvilágítva Mátszujá elsőtiszt arca vigyorgott rá alig egy araszról és... jól látta, karja, kezé- nek ujjai fogásra görbültek. Mintha őt akarták volna megragadni...

Egész testében reszkejlve nékilódult, hogy

lerohanjon a lépcsőn. De csak egy lépést vitte a lába. Felsőtestével a karfára esett és abban göröcsösen megkapaszkodott. Mire annyira erőt vett magán, hogy hátra tudott nézni, az ijesztő alak már nem volt látható.

Helen kabinjába támolgott és úgy, amint volt, ruhástól, az ágyra vetette magát. „Hát ennyire megcsalnak az idegeim? Így képzelő- döm? — kérdezte magától. — Gondoljuk csak mégegyszer végig, mit is mondott az a Mát- szujá a vacsorán?” Pontosan emlékezett min- den elhangzott szóra, elismételte az egész be- szélgetést. „Mi volt ebben a különös? Még fi- gyelmeltelenséggel sem lehet vádolni, hiszen ő- tanított meg, hogyan kell enni!” Így nyugod- tan átgondolva, könnyű volt megállapítania, hogy a szavakban nem volt semmi hiba. A hangja? A viselkedése? Nem vette észre, hogy atyja, vagy az öreg Thompson megütödétek volna rajta. „Hát akkor csak én látok másként? Miért? Mi ez? Hisztéria? Eddig mindenki azt mondta rám, nincsen az ilyesmire hajla- mom”...

Bárhogy akart is szabadulni tőle, vissza- visszajárt hozzá kísértetni az utóbbi jelenet a fedélzeten, a holdfényben sápadtan vigyorgó arc. Kezével ellakarta szemét. „Nem! Nem! Nem akarom látni... Hiszen ez tiszta örület” — sut- togtá. Érezte, hogy a holdfény beszívargó ujjai

Általános sztrájk Szalonikiben

Belgrádból jelentik: Az *Avala* athéni jelentése szerint csütörtökre virradó éjszaka 12 órakor 24 órás általános sztrájk kezdődött Szalonikiben. Ez valójában kiújulása az általános sztrájkknak, s célja az együttérzés nyilvánítása az utóbbi napok véres zavargásainak áldozataival.

A hatóságok erőlesen fékentartanak minden kilengést.

A holland forint ellen tovább tart a roham

Amszterdamból jelentik: A holland bank ismét fölemelte a kamatlábakat. A leszámítási kamatlábat 3 és félről 4 és fél százalékra, a lombard-kamatlábát 4-ről 5 százalékra emelték.

Erre az újabb kamatlábemelésre azért volt szükség, mert a május 30-án életbeléptetett kamatlábemelés hatástalannak bizonyult és nem tudta megállítani a hollandi forint ellen indított rohamot.

A négus Londonban megkezdte a diplomáciai előcsatározást

Fogadó estet rendez, melyre meghívta a Londonban székelő összes követségeket

Londonból jelentik: A négus szerdán délután az „Oxford” nevű angol gőzösön megérkezett a southamptoni kikötőbe. A londoni abesszin követ felszállt a hajóra és hosszasan táncozott a négussal. Hailé Szelasszié kevéssel 2 óra előtt elhagyta a hajót, vonatra szállt és 5 óra tájban megérkezett a londoni *Waterloo*-pályaudvarra. A négus Londonba érkezésével kapcsolatban az abesszin követség épületében vasárnap ünnepélyes fogadtatást rendeznek. A fogadásra az olasz nagykövet kivételével a diplomáciai testület valamennyi tagjának küldtek meghívót.

A *Star* szerint ezek a meghívók a külügyi hivatalban és egyes nagykövetségeken nagy megütközést keltettek. Minthogy azonban a Népszövetség még abesszin államfőnek tartja a négust, a diplomáciai kornak nehéz megtagadni a meghívás elfogadását.

A meghívások miatt a londoni olaszok körében nagy a felháborodás.

A hét végéig megtörténik az angol kormány ujjaszervezése

Thomas volt gyarmatügyi miniszter botrányát az alsóház tovább tárgyalja. Bűnvádi eljárást indítványoznak a volt miniszter ellen

Londonból jelentik: Parlamenti körök szerint *Baldwin* a hét végén szervezi újja kormányát. *Thomas* kiválása és *Monsell* közeli lemondása folytán *Hoare* lesz az új tengerészeti miniszter. *Ormsby-Gore* jelenlegi közmunkaügyi miniszter a *Thomas* lemondásával megüresedett gyarmatügyi tárcát veszi át, míg új közmunkaügyi miniszter *Wallace* vagy *Hudson* fog lenni.

A költségvetési titok megsértésének botránya egyébként még mindig nagy hullámokat ver az angol közéletben.

Dramai jeleneteket várnak az alsóház pünkösdi utáni első ülésén.

Az alsóházban a pünkösdi szünetet követő első ülésen, jövő csütörtökön kerül szóba a dolog. Az ülés az angol parlament történelmének egyik legdramáibb vitáját fogja megnyitni. *Atlee* őrnagy, a munkáspárti ellenzék vezére követelni fogja, hogy

Thomas lemondott gyarmatügyi miniszteri tisztségéről a titkos tanácsosok sorából.

Követelni fogja továbbá megróvó határozat hozatalát *Thomas* és *Bull* képviselő ellen, a bűnvádi felelősségrevonást olymódon, hogy mondja ki a ház, hogy súlyosan büntetendő cselekményt követtek el. Követelni fogja továbbá a hivatali titok megsértéséről szóló törvény megszigorítását és a költségvetési titok fokozottabb védelmét.

Thomas a filmen.

Érdekes, hogy *Watney* ismert angol filmügynök ajánlatot tett egy filmgyár nevében *Thomas*nak, hogy játssza el személyesen az életéről írandó filmdráma főszerepét. A filmügynök kijelentette, hogy az ígért tiszteletdíj összege szinte ellenállhatatlan.

Thomas megmondási időt kért.

Egyébként az ügyben nagy szerepet játszó *Bates* visszafizette az alkuszoknak a biztosi-tási nyereséget.

Diszfelvonulás a római Via dell'Imperon.
A fasiszta ifjúság megszervezésének tizedik évfordulóján 271 ezer ifju fasiszta fiú és 47 ezer fasiszta leány tett esküt Mussolini előtt.

között és szemhőjén átragyogva hozza magával ismét azt a rémes képet. Felugrott az ágyról. Az ablak be volt függönyözve. Csak a lámpa világított a mennyezetről. Teljesen kinyitotta az összes szellőztetőket. Sustorogva tódult a kabinba a szél, a tenger sószagú levegője. Helen járkálni kezdett föl-alá, teletüdővel szívta magába az éjszaka frissességét és lassankint megnyugodott. „Lefekszem és aludni akarok”, parancsolta önmagának.

Vetkőzés közben megállott egy pillanatra. Az izgalom minden jele nélkül, hangosan maga elé mondta: „Es mégis Mátsujá volt!”

XXIX.

Az északi áramlat hideg levegőt hozott magával. „Lehült” a napsugár és széllel vegyesen úgy halott, mint a kvarclámpa fénye. A napozó utasok pokrócot terítették a lábukra és úgy élveztek az utolsó, zavartalan délelőtti nyugalmát. Holnap ilyenkor olyan lesz a hajó, mint a megzavart méhkas, senki sem találja majd a helyét. Szaporán, erőteljesen döngött a hatalmas, pirosesíkos kémény, remegett a hajó és valahol egy meglazult ablaklábla csörömpölt.

Mr. Mac Intosh a fedélzet korlátja mellett állott és ujjongva figyelte a vizet.

— Kaliforniai sirályok! — kiáltotta több-egymásután és zsebkendőjével integetett.

Alacsonyan repdestek a madarak, hasuk nem egyszer surolta a vizet. A hullámokat vizsgálták, nem vetnek-e fel valami, nekik való falatot? Majd egyszerre, mintha meggonduiták volna magukat, csapatosan felkerekedtek, felcsaptak a hajóarbo magasságába és egy kissé leejtve mgukat, körben szállkostak az öreg skót feje felett.

— Hát elem jöttetek, mi? Nem tudtatok várni? Jövök már, bolondok! — beszélgetett velük Mr. MacIntosh és szeme megtelt könnyel. A nevetéstől-e, vagy a meghatottságtól? Ki tudná azt biztosan az ilyen vén legényről, akinek gondolatai a felhőkön túlra igyekeznek, ahol már várja őt az örök béke kikötője.

A sirályok ismét a vízre szálltak, minden oldalról körülvevtek az Áko Márut. Mintha ök tereltek volna Amerika partja felé a hajókolosszust...

Helen az uszodában lubickolt, amíg csak el nem érkezett az ebéd ideje.

— Az utolsó löcs az Áko Márun. — mondta Mrs. O'Brian az asztalnál.

— Ezután minden „utolsó” lesz már. — toldotta meg Mr. Thompson, kissé rezignáltan.

— Pompás volt az ut, a hajó pedig kitünő. — állapította meg Mr. van der Sande.

Helen pedig az „utolsó” találkozóra gondolt, melyen néhány igen fontos dolgot kell el-

mondania Hansnak. Amint elkészültek az ebéddel, leszaladt a kabinjába, kabátját húzott fel, vett magához egy könyvet és sietett megkeresni a vhykskladát a gözmosóda mellett, a harmadikosztályu fedélzeten. Leült és olvasta könyvét.

Egymásután gyűltek a lapok balkezének ujjai alá, agyát megtöltötte a regény színes meséje. Megállott az olvasásban és meglepetésében majdnem felkiáltott: „Kicsiny hujja, kiolvastam a könyvet!” Kabátot át is érezte most a levegő hűvösségét. A napra tekintett. Alacsonyan uszott a ritkás felhők tengerében, karimája megnőtt, mint a lámpa világa, melynek kanóca most szippantja az utolsó olajseppéket.

„Mi történt Hansszal? Megigérte, hogy itt lesz, de most már nem fog jönni”, — mondotta magában a leány, de hamar megbirkózott velük. „Szolgálatban álló ember, nem rendelkez az idejével. Valami közbejöhett. Inkább azt kellene csodálnom, hogy tegnap olyan pontosan el tudott jönni”, gondolta és azzal vigasztalta magát, hogy O'Brianék házában bármikor megtalálhatja Mr. Pfeiffert, ha szüksége lenne rá. A berkleyi zenekonzervatórium volt most a szilárd pont, melyre építeni lehetett. Sőt azt is nagyon valószínűnek találta, hogy ottan találkozni fog a báróval, minden különösebb előkészület nélkül.

(Folytatjuk.)

Nagy katonai sportünnepély Oradeán

Vasárnap, június 7-én délelőtt 10 órai kezdettel a II. Károly-pályán nagy katonai sportünnepély lesz a katonai előképzésen résztvevő ifjak és az oradeai sportegyesületek részvételével az „ARPA” egyesület alapjának a növelésére. Részletes műsor a következő:

1. Labdarugómérkőzés: a 17. hadosztály-kapadöntője.
2. Labdarugómérkőzés: Crisana—CAO Körpe.
3. Lovasegységek által rendezett kocsiverseny.
4. Ökölvívás, római birkozás, ritmikus torna, akrobatika, zsákfutás, kerékpáros staféta versenyzakadályokkal.

Katonazene játszik az ünnepély ideje alatt.

Szomorú kérés

Ma igen sok látogatója volt szerkesztőnknek. Vidéki olvasók, akik útutazóban megakarnak ismerni bennünket, látni akarják a műhelyt, ahol a „mi lapunk” készül, — helybeliek, akik tanácsot, felvilágosítást kértek, kéziratot hoztak, volt közöttük egy fiatal leány is, aki gyönyörű rózsacsokrot hozott, hogy felderítse a szerkesztőség komor hangulatát. Idősebb szerkesztés nővér is járt ma nálunk, rokoni kapcsolatok iránt érdeklődött. És ebben a sokszínű érdekes csoportban besodródott egy szikár nővérs, hajlott vállú szomorú férfi. Arcáról leírta a szenvedés, amivel különös ellentétben állt szinte gyermekesen őszinte szemének bizakodó tekintete. Nehány perc alatt, — akárcsak a gyóntatószékben, — meglevénedett egy szerencsétlen élet keserves tragédiája. Őszintén, minden kertilés nélkül tárta fel életét, majd egy zavart és szerény mosollyal kérte:

— Ha lehetne, — a nevemet mégsem szeretném, ha kiírnák...

Hát nem is írjuk ki, hiszen a szerencsétlen ember nem kér mást, csak egy rend ruhát. Valamikor kereskedő volt, egyik legnagyobb mostani divatkereskedésünk helyén állott az üzlete. Édesapja püspökségi ispán volt. Minden szaván, szerény és mégis öntudatos mozdulatán látszik, hogy valamikor jobb napokat látott. Divatáru üzlete volt. Aztán egyik csapás a másik után következett, végül egyedül maradt. Mikor már semmije sem volt, — két keze munkájával segély és panasz nélkül tartotta el magát. Csakhogy újabb csapás következett: szél érte. Most már rászorult a jó emberei támogatására. Segítették is igazi keresztény testvérséggel. Hála Istennek meggyógyult. Most már tudna dolgozni, — de a hosszú betegségben úgy lerongyolódott, hogy nem indulhat el munkát keresni. Fehérneműje, felsőruhái úgy tönkrementek, hogy bizalmatlanságot ébresztenek bármerre fordul. Jószívú olvasóinktól kéri, hogy viseltes ruhát, fehérneműt, cipőt, adjanak neki a jó Isten nevében. Nehány — talán fölösleges — ruhadarabbal új emberré tehetjük egy dolgozni vágyó és az emberi jószágban bizakodó embertestvérünket.

Kiadóhivatalunk továbbítja az adományokat.

A bérlők figyelmébe. A városi taxák ügyében a kivélti jegyzőkönyv után kikézbessítik a fizetési meghagyást is, (somatiune de plată), ami több bérlőt megterhesztett s ettől számított a 15 napi fellebbezési határidőt. Ennél fogva felhívjuk a bérlőket, hogy fellebbezéseiket a „proces verbal” vételétől számított 15 nap alatt adják be, mert különben elkésnek, mely esetben a jogtalanul kivélti taxákat is meg kell fizetniük. *Bérlők Szövetsége*, Oradea, Str. Rimnănczy No. 12.

Az Építőiparosok Szövetsége felkéri azokat a tagjait, kik a Phoenix Életbiztosító Társasággal halálesetre szóló biztosítást, vagy esetleg elérésre szóló életbiztosítást kötöttek, hogy a június 5-én pénteken délután pont 6 órakor az Ipartestület földszinti helyiségében megtartandó gyűlésen saját érdekükben okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

— Hallóóó! Jancsi, Pityu! Hová szaladtok?
— A Katalin-szigetre!
— Hová?
— A Katalin-szigetre!
— Várjatok meg! Megyek én is! Merre van az a sziget?

— Hát a Katalin-telep mellett, a Cris-közepén, minálunk. Az a mienk!
— Hogyan? A tettek?
— Bizony. Tőlünk lopta el a Cris folyó 1932-ben, amikor a nagy árvíz volt. A mi házuk falja tövéből mosta ki a földet, meg a többi szomszédházakból. Aztán egy év múlva megjárborodott a folyó és visszahozta, amit ellopott. Azóta van szigetünk!
— Aztán mi van ott?
— Hogy mi-e? Tyű! Hát van ott láthatatlan kacsalábon forgó, láthatatlan üvegpalota. Halod-e a katonazenét? Az ott szól!
— Hát mi lesz ott?
— Mi, hát néppünnepszeg, nagy mulatság! A fele látható, a fele láthatatlan.
— Csak egyet mondjál legalább!
— Láthatatlan tényekben lesz láthatatlan, illatos turóslépeny, de akik jól laknak tőle, azok láthatók lesznek. Gurulni fogunk a sok nevetéstől! De most még csak a próbát tartják. Majd benne lesz az újságban, mikor igazándiból játszik.

— Ujjé, de jó lesz! Fizetni is kell?
— Persze. De aki 10 vendéget visz, az ingyen nevéthet.
— Akkor én 100 vendéget fogok összehívni, mert tízszer annyit akarok nevetni!

„Három a kislány” a Katolikus Körben. A „Három a kislány” péntek estére előadását több szereplő betegsége miatt elhalasztották a jövő hét csütörtök estéjére.

Társas kirándulás Radnára és Arad-Podgoriára. „Vulturii” Turista Egyesület a pünkösdi mesés hangulatban és gyönyörű időben lezárult Tărăncău kirándulása után folyó hó 7-én és 8-án (vasárnap és hétfőn nemzeti ünnep) a Tărăncău kirándulásához hasonló rendeznek Arad környékére — Radnára, ahol ez alkalommal lesz az első buesu is, meglátogatják a Kegyetemplomot, Kálváriát, Ferenczrendi szerzetesek kolostorát, a Soimosi váromokat, Casoia E. K. E. menedékházat, Lipovát, a Lipovai szénsavas fürdőt és visszafelé jövet Arad nevezetességeit keresik fel, ahol 3-4 órát töltenek és Salontán keresztül térnek haza. Erre a kellemesnek ígérkező kirándulásra, amit kényelmes, ruznyos üléses új autón tesznek meg, a részvételi díj tagoknak 222 lej és a vendégeknek 253 lej, amelyben benne foglalják a lipovai fürdőre való elszállásolási díj is. Indulás vasárnap reggel 4 órakor. Jelentkezni lehet az egyesület helyiségében Dr. Lazar Aurel-utca 14. sz., Gyöngye István ékszerésnél Alexandriu, 12. sz. és Mocsary Sándor íróképesnél, Bul. Regele Ferdinand 13 szám alatt.

A színházi iroda közleményei

— **Méltóságos asszony.** Ma, pénteken este mutatja be a clujji társulat Békeffy—Stella Adorján nagysikerű vígjáték újdonságát, a Méltóságos asszonyt, Gróf László rendezésében és főszereplésével. A darab többi szerepeit Sándor Stefi, Stephanidesz Ily, Harmath Jolán, Közégi Margit, Benes Iona, Voiticzy Elvira, Báza Eva, Miklósvy Margit, Coppán Flóri, Tompa Sándor, Csóka, Borovszky, Balázs, Lantos és Dancsó játsszák. A ma esti előadás rendes helyárrakkal lesz megtartva.

— **Szombaton délután 5 órakor** a Házasság kerül színre olcsó helyárrakkal.

— **Mese a Grand Hotelben.** Szombaton este 9 órakor mutatja be a színház operett együttese a ciklus második nagy újdonságát Ábrahám Pál világsikerű operettjét.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadás lesz a színházban. Délután 3 órakor olcsó helyárrakkal Marica grófnő operett, délután 6 órakor a nagysikerű Néma levente rendes helyárrakkal és este 9 órakor a Mese a Grand Hotelben operett, szintén rendes helyárrakkal.

— **Hétfői előadások.** Hétfőn is három előadást tart a színház. Délután 3 órakor olcsó helyárrakkal Szigligeti örökbecsű népszínműve, a Cigány van műsoron, délután 6 órakor Eva operettnek lesz reprize rendes helyárrakkal, este 9 órakor a ciklus harmadik nagy premierje az Urilány van műsoron, rendes helyárrakkal.

— **Urilány, Premier hétfőn este 9 órakor.** A színházadalmom gyöngye, a világvárosi nagy színházak legnagyobb sikere, az Urilány, hétfőn este kerül bemutatásra a prózai együttesel, rendes helyárrakkal.

— **Az óriási érdeklődésre való tekintettel kéri a színház igazgatósága a nagyérdemű közönséget, hogy jegyvetket lehetőleg elővételben váltsák meg.** Esti előadások alkalmával nagyon sokan távoznak jegy nélkül a pértártól és ezáltal a társulat fővárosi nyívó előadásait nem tudják végig élvezni. Jegylovételi pénztár naponta délelőtt 11—1-ig és délután 4—7-ig.

SZÍNHÁZ

A „Néma levente” nagy sikere az oradeai színházban

— A „Thália” utolsó játékciklusának bemutató előadása —

Szerdán Oradeára érkezett a „Thalia” színház, hogy a nyári szünet előtt utolsó játékciklusát lejátssza.

Elő előadasként Heltai Jenő, a népszerű magyar költő, immár általános irodalmi és színházi sikert aratott verses játékát a „Néma levente” mutatta be a színház. Pótszékes, zsufolt nézőtér taposolta végig az előadást, amely minden tekintetben méltó keretek között hozta ki a „Néma levente” poetikuss, bájos mesejátékát és kristálytiszta, üde hangon csendítette meg a verses színmű játékos rimeit, könnyed verssorait. A verssorok tiokzatos szikrái s a költői színmű sziporkázó tuzjátéka elbűvölte a közönséget s ennek a bűvös varázslatnak a hatása nyugodta le mindvégig az egész nézőteret, amely lélegzetviesszafolyva figyelte Mátvás hadnagynak, Agárdy Péternek, a néma leventének furcsa szerelmes históriáját. Kétségtelen, hogy a finom tollu, játékosan könnyed és derűsen mosolygó Heltai Jenő, élete főművét írta meg a „Néma levente” költői és színes játékában, szellemesen sziporkázó verssoraiiban, a szavát tartó magyar levente s a gögös és hiu olasz donna furcsa szerelmi párharcában, amely ott kezdődik valahol a Po partján és Mátvás pozsonyi udvarában, az oltár lépcsőjén fejeződik be Beatrix királyné és Rex Mathias oltalma alatt.

A harmatosan üde és friss mesét a költészet csillogó aranyzálaiból szőtte a költő s kétségtelen, hogy a néma levente históriája az utóbbi évtized magyar színházadalmának, főként tiszta és becsületes eszközökkel ható költőiségben egyik legirodalmibb és legidőtállóbb alkotása.

A rendezés — amelyet maga az igazgató Kádár Imre végzett — művészi és stílusos volt s mindvégig hangulatos poétikus kerete maradt az előadásnak. A verses beszédet szinte kifogástalanul adták vissza a színészek, megérezve és kihangsúlyozva a lényegest s a verssorok minden finomságát és szellemes fordulatait.

Fényes Aliz, ez a nagyon tehetsége fiatal színésznő játszóta végig illuziókeltően és finoman Cilia egyébként nagyon nehéz és sok árnyalatú szerepét, amely — lényegében a gögös, hiedeg és kitanult, bővérű olasz özvegyről lévén szó — valljuk be nem is neki való. De megérezte a szerep lényegét és őszintén művészi készségével végig küzdötte företlenül. Kovács György — úgy „beszédese”, mint „néma” jeleneteiben határozott, tiszta jellemet adott és multidők legendás illatát sodorta a színpadra s zavaival, gesztusaival pompásan sikerült megteremtene magának körül a legenda hangulatát. Stefanidesz Ili mint mindig, szerepének minden humorát káprázatosan megcsillogtatta s színes és meleg hangja dallamosan muzsikált a verssorokban. Balázs Samu Mátvás király férfias, határozott és kemény. Harmath Jolán Beatrix-e asszonvian finom és természetes. Tompa Pufi vidám; agyafurt szolgálja, derűs és életétségűző. Tóth Elek örez szerzetese minden szavában és mozdulatában biztos volt és finom hangulatos jelenségei voltak a színpadnak. Báza Eva és a tehetséges Voiticzy Elvira. Kisebb szerepében Czoppán Flóri, Nagy István és Csóka József volt kifogástalan.

A művészi díszleteket Rajnai Sándor tervei alapján Kudélasz Károly készítette.

Primăria Municipiului Oradea, „Serviciul Economic”, No. 15481—1936.

PUBLICAȚIUNE.

Primăria Municipiului Oradea, în baza hotărîrii Comisiei Interimare No. 15481—1936, publică concurs de oferte și tratate prin bună învoială pentru furnizarea a 2,054.000 buc. bilete de piață și 300.000 buc. timbre ad valorem, care va avea loc în ziua de 16 Junie 1936, orele 19 a. m. în Biroul Serviciului Economic al Primăriei etaj I, camera no. 28.

Ofertele închise și sigilate însoțite de un valdiu de 50% în numerar sau efecte garantate de Stat din valoarea totală oferită pentru furnizarea biletelor și timbrelor, vor fi depuse în ziua și la orele arătate mai sus, la mâna Președintelui Comisiei de Licitație.

Concursul de oferte se va ținea în conformitate cu dispozițiunile L. C. P. și a normelor privitoare la ținerea licitațiilor publice.

Informațiunile necesare și condițiunile de furnizare se pot primi la Serviciul Economic între orele de birou.

Oradea, la 2. Junie 1936.
Președintele Comisiei Interimare:

J. Dancea,

Secretar general,
Dr. Vostinar.

A palesztinai arabok kisiklatták az angol katonaszállító különvonatot

Csökken a zsidók bevándorlása

Jeruzsálemből jelentik: A zavargó arabok merényletet követtek el az ellen a különvonat ellen, melyen két angol zászlóalj utazott Egyiptomból Jeruzsálembé. A merénylet azonban csak kisebb károkat okozott. A vonat előtt ugyanis biztosító mozdony volt s csak az siklott ki. A sineket a katonák gyorsan helyreállították és folytatták utjukat.

Most közzétett kimutatás szerint a zsidó bevándorlás május folyamán erősen csökkent. A bevándorlók száma márciusban 3646, áprilisban 3095, míg májusban 2158 volt.

Ezerkétszáz letartóztatás a palesztinai zavargások kezdete óta.

Jeruzsálemből jelentik: Hivatalos jelentés szerint a zavargások kezdete óta Palesztina területén ezeregy száz arabot és száz zsidót tartóztattak le. A nyugalom még mindig nem állt helyre. A hebroni úton a zavargók két hídat dinamittal felrobbantottak. A robbanás következtében a távbeszélő vezeték is elszakadt.

Sorozatos repülőgép-szerencsétlenségek

Meghalt Wewer német tábornok, Brunovszky osztrák százados és egy olasz bombavető négy utasa

Berlinből jelentik: A birodalmi légügyi-minisztérium közli: A birodalmi légügyi-minisztérium kötelékébe tartozó D-Uzon nevű repülőgép a drezdai légi kikötőben közvetlenül elindulása után lezuhant. Két utasa: Wewer tábornok, a légügyi vezérkar főnöke és Krauss mehanikus életét veszítette. Göring légügyi-miniszter napiparancsot intézett a légi fegyvernemhez, melyben meleg szavakkal méltatja Wewer személyiségét és egyedülálló érdemeit a fiatal német légifegyvernem megszervezése terén. Bejelentette továbbá, hogy Hitler jóváhagyásával a Gota repülőrajt legközelebb Wewer tábornokról nevezik el.

Wewer Valter 29 éves volt és 1926 óta töltött be vezérkari szolgálatot. A légi vezérkar felállításakor mint vezérőrnagy lett a vezérkar főnöke. Ez év áprilisában léptették elő tábornokká.

Amszterdamból jelentik: Az itteni repülőtéren egy osztrák sportrepülőgép lezuhant. Két utasa: Van Henzel, az osztrák hitelintézet vezérigazgatója és Brunovszky százados, ismert osztrák sportrepülő meghalt.

Rómából jelentik: A liguri Appenninek felett végzett repülőgyakorlaton egy bombavető gép viharba került. A vezető elvesztette uralmát a gép fölött s öt utasa ejtőernyővel igyekezett földet érni. Hárman közülük meghaltak.

Aldás az emberiségre!

A dohány és a dohányzás című mű megjelent!

Írta dr HOENBERG JÓZSEF főorvos.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás hatása az emberi szervezetre — A dohány kémiai összetétele — A nikotin — A nikotin megszokása — A dohányzás hatása a légzőszervekre, a tüdőre, a szívre és véredényekre — A nikotin hatása az emésztő rendszerre — A dohányos vakság — Az idegrendszer — Heveny nikotinmérgezés — A dohányzás és az ifjuság — A dohányosok osztályozása — A nikotinról való leszokás módjai — A tuberkulózis pusztításai a dohányosok sorában — A nikotin okozta feledékenység — stb., stb., stb. Igen szép kiállításban ára csak 110 lei s portó

Beszerezhető: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

Elkészült a jövőendő Blum-kormány listája

Szombaton már hivatalba lépnek az új miniszterek. Három nő is államtitkár lesz. — Egyre komolyabb arányú a sztrájkmozgalom

Párizsból jelentik: Politikai körök úgy tudják, hogy Blum Leó már csütörtökön este megbízást kap kormányalakításra és pénteken végleg megalakul az új kormány, mely szombaton délután már be is mutatkozik a parlamentben. Ez idő szerint még nehézségek állnak fenn az államtitkári állások körül.

Több radikális párti képviselő nem hajlandó elfogadni a felajánlott államtitkári vagy alállamtitkári tisztséget.

A vonakodó radikálisok között vannak: Bastid, Elbel, Campinchi és Pierre Cot képviselők. Ez utóbbi, akinek Blum a légügyi tárast ajánlotta fel, még nem adott végleges választ.

A hadiárvák, a gyermekvédelem és a tudományos kutatások ügye női államtitkárok vezetése alatt.

Feltűnő, hogy a Blum-kormány sok új államtitkárságot is szervez. Három nő is lesz államtitkár. Külön államtitkárság létesül a hadiárvák és hadiözvegyek számára, s ennek a vezetésével Brunschwig asszonyt bízzák meg. Gyermekvédelmi államtitkárságot is állít fel a Blum-kormány. Ennek élére Lacorre Suzanne 61 éves nyugalmazott tanítónőt állítják, aki a szocialista párt tagja. A tudományos kutatásoknak is külön államtitkársága lesz, melynek élére Curie Jolliot asszony kerül.

A Paris Soir szerint a radikális-szocialista

párt egyik női tagját is államtitkárrá nevezik ki. A baloldali köztársaságiak közfelkiáltással Herriot-t, a radikális párt volt elnökét jelölték a képviselőház elnöki tisztségére.

A sztrájkmozgalom 230 gyárra terjedt ki.

A sztrájkmozgalom Franciaországban nyolc nap óta változatlanul tart. A sztrájk összesen 220 gyárra terjedt ki, s egyedül a Szajna megyében 100 ezer munkás tagadta meg a munkát. A sztrájkőrök a gyárakat megszállva tartják, de komolyabb rendzavarás nem történt.

Eddig csak a fém munkások sztrájkoltak, szerdán már az élelmiszeripar és a párizskörnyéki vízművek munkásai is megtagadták a munkát. Terjed a sztrájkmozgalom Lyonban, Lilleben, Orleansban, Rouenban és Toulouseban is.

A francia kormány a Népszövetség közgyűlését későbbi időpontra kívánja halasztatni.

Párizsból jelentik: A Jour genfi jelentés szerint a francia kormány azt kívánja, hogy a Népszövetség közgyűlését június 29-ike előtt ne hívják össze. A francia kormánynak idő kell ahhoz, hogy az angol kormánnyal megállapodjon a megoldásra váró kérdésekben.

Félmillióra emelkedett a sztrájkoló munkások száma

A „Le Temps“ a kommunistákat forradalmi ugrás előkészítésével vádolja.

Párizsból jelentik: Az eddigi kormányzat külpolitikai főhivatalos lapja, a Le Temps, politikai szempontból bírálja a Párizs környékéről elindult és mind szélesebben hőmpölygő sztrájkmozgalmat. A következőket írja:

— Első gondolatként az ölik az ember eszébe, mikor az üzemek megszállásának mostani különös jelenségeit látja, hogy ezt az érdekesítő tüntetést részletekig menően a kommunista párt rendelte el és rendezi, még pedig az „Általános Munkaszövetség“ névelve elemivel egyetértően. Jól látszik, hogy valami nagy sflusu hadmozdulatról van szó, mely forradalmi tömegeket tart ugrásra készen, s amellé főleg az is rendeltetés, hogy nyomást gyakoroljon a jövő kormány vezetőire bizonyos saját program elfogadásának a kioröltésére. De a machiavelizmusnak gyakran megvan a maga visszahatása és kérdéses, vajjon a szélsőségesek hadmozdulata nem fordul-e saját maguk ellen. Ha ők a jövő kormány gyöngeségére számítanak, bizonyára saját érdekük se parancsolja, hogy annyi sietséggel előre szaladjanak, ami ennek a kormánynak a megalakulását is zavarja, sőt rossz hírbe hozza. Már pedig ez fog következni, ha a „direkt akció“ műveletével, az üzemek megkezdett forradalmi kisaajátításával tovább haladnak.

A kommunista vezér válaszol a vádra.

Párizsból jelentik: A Le Temps feltűnő cikkére maga a kommunista vezér, Cachin Marcel szenátor válaszol a kommunisták főlapjában, a L'Humanité-ben. Ezeket mondja:

— A Le Temps valami „nagy stílusú hadmozdulat“ról beszél. Ugy tetszik neki, hogy maga Moszkva rendezte az üzemek mozgalmát, így akarván Blum helyzetét nehezíteni és zavarba hozni úgy az új kormányt, mint a radikálisokat. Maga a Le Temps se hiszi ezeket a kitalálásokat! Itt csak arról az „érdekesítő“ kezdeményezésről van szó, hogy a fáradtra hajszolt párizsi munkás a bérek és az életvitel tekintetében kevésbé rossz feltételeket kíván. A párizsi munkások a hadiüzemek jelenlegi bérei mellett egy morzsa kenyérért dolgoznak. Helyzetük javulását akarják, s kollektív szerződést akarnak. És hogy tárgyaljanak velük, s elégtésék ki őket. Ez minden.

— Se a holnapi baloldali kormány, se a

mai sztrájk nem forradalmi jellegű. Blum Leó kormánya pár nap alatt birtokába veszi a hatalmat, akárhogy is támad ellene a legyőzött reakció. Radikális és szocialista miniszterek fogják vezetni Franciaország ügyeit az ország többsége által megjelölt irányban. Maga

a mostani sztrájk akkor ér véget, ha a munkások megkapják kielégítésüket. És mindez események között a munkaszövetség folytatni fogja szervezkedését, ezzel fogja erősíteni a Néprontot, s előkészíti még jobban a maga kenyere és szabadsága védelmét.

Megáll az újságforgalom. Egyik vidéki városban kintűtek a szovjetlobogót.

Párizsból jelentik: Csütörtökre virradó éjszaka a sztrájk kiterjedt az „Általános Hírlapforgalmi Vállalat“ra is, mely cég csaknem kizárólagosságot élvez az összes lapok árusítása és terjesztése terén. Elsőnek a vállalat gépkocsivezelői tagadták meg a munkát és nem hordták ki az újságokat a pályaudvarra. Ezenkívül megtagadták a munkát annak a gépkocsivállalatnak a sofőrei is, amely a vizsgálati foglyokat szállítja a rendőrségről az ügyészségre.

A sztrájkmozgalom terjedése egyre nagyobb nyugtalanságot kelt. A sztrájkoló munkások számáról meglehetősen eltérnek a becslések.

Az Echo de Paris szerint félmillió munkás sztrájkol.

A lap a munkamegtagadási mozgalommal kapcsolatban veszharangot kongat. Azt írja, hogy ez a helyzet veszélyezteti az ország ellenálló képességét és biztonságát és támadásra csábítja Németországot.

A Matin megállapítja, hogy a mozgalom járványszerű feltűnése és terjedése nyomán a sztrájk egyik üzemet a másik után keríti hatalmába. Most a vidéken lángolt fel teljes erővel. A gyárakat a sztrájkolók megszállva tartják és nem hajlandók addig távozni, míg követeléseiket nem teljesítik.

Le Havreban eddig még ismeretlen tettesek most másodízben tüzték ki a sarló és kalapács jelvényű szovjetlobogót az egyik lámpaoszlopra. A zászlót a rendőrség távolította el.

Egy magyar zseni feltámadása

Csontváry Tivadar a modern festészet magyarországi úttörője 42-ös mozsarakkal akarta őriztetni alkotásait. Míg élt kinevették — ma minden árat megadnak képeiért

Budapesten nagy érdeklődés kíséri a Szépművészeti Kiállítások termeiben minap megnyílt kiállítást, amelyet az 1919-ben elhunyt Csonváry-Kosztka Tivadar festőművész képeiből rendeztek.

A háború előtti évek boldog Budapestjének egyik jellegzetes alakja volt Csonváry Tivadar, a patikus-festő. Különc életmódján és bizarr festményein jókat nevettek a művészkávéház törzsszatalánál, ahol természetesen „Tivadar festő” volt az ugratások és viccelődések állandó céltáblája. A bozontos öregúrban egy gyermek egyszerű és ártatlan lelke lakozott. Igazi művész volt, de alkotásait nem értették meg. Kigúnyolták és a legtöbben csendes bolondnak tekintették az öreget, akinek csak rögeszméje a festés. S valóban, az évek múlásával, — amint tervei, álmái, regényei sorra rombadöttek — egyre jobban meghasonlott az emberekkel és önmagával s mindenkitől elhagyatva, mint beszámíthatatlan különc halt meg. És szobájában, — ahová életében senki sem léphetett be, — megjelentek az örökösök, hogy minél előbb túl adjanak a sok „értéktelen lim-lomon”. Nagy örömeikre akadott is vevő: Gerlóczy Gedeon fővárosi építész, aki megvásárolta és ma is kegyelettel őrzi Csonváry Tivadar képeit és kéziratait.

A hagyatéék...

Csendes kis belvárosi utcában van alsóvizsokai Gerlóczy Gedeon okleveles építész irodája és tervező műterme. Első pillanatban megragadnak a falakról üdén mosolygó színes tájképek: Csonváry Tivadar festményei! A rajzasztalok mellett serényen folyik a munka. Gerlóczy építész készségesen vezet körül a teremben.

— Mikor a festőt eltemették, — meséli — az örökösök nem tudtak mit kezdeni a festményekkel és azzal a halom írással, ami utána maradt. Egy festőművész ismerősük azt tanácsolta, hogy a képeket, — melyeknek vászna igen finom külföldi áru volt, — vágassák széljél és így méterszámba jó pénzen eladhatják. En azt tanácsoltam, hogy árvereztessenek el mindent. Ez meg is történt s az árverésen én vettem meg a festményeket és a kéziratokat is.

Az írásokat kezdtem tanulmányozni. Életrajz, feljegyzések, levélmásolatok, memorandumok, egyforma apró betűkkel sűrűn teleírt oldalak sorakoznak szép egymásutánban. A sárguló lapokból egy különös élet különös története bontakozik ki.

Csonváry Tivadar, — valódi nevén Kosztka Mihály — tulajdonképpen nem festőnek készült. Már több mint negyven esztendei változatos élet állott mögötte, amikor festeni kezdett. Eredetileg kereskedő volt Eperjesen, majd a fővárosba jött hivatalnoknak. Hivatalnokoskodása közben gyógyszerészhallgatónak iratkozott be s vizsgáit letéve, okleveles gyógyszerész lett. Ezután vonult be a katonasághoz, mint egyéves önkéntes, majd egyideig jogot is hallgatott. De nem volt soká maradása Pesten, visszatért a Felvidékre és egy iglói gyógyszerertárban vállalt patikussegédi állást. Itt következett be — emlékiratai szerint — sorsának az a döntő fordulata, amely ezután életét határozott cél irányába terelte.

Hogyan lett Kosztka Mihály patikus segéd-ből Csonváry Tivadar festőművész, — feljegyzéseiben a következő különös történetet meséli el:

„Szabad időmet a Kárpátok alján töltöttem fenyves illat, számoeca, málna, áfonya tövében... Hajnalban nap-nap után a lángoló Kárpátokat figyeltem, egy délután pedig esendesen bubiskoló tinószekéren akadt meg a szemem. Kifejezhetetlen kényszer adta kezembe a rajz-

ónt s egy vénypapírra kezdtem rajzolni a motívumot. A principálisom a hátam mögé sompolygott s a rajz elkészültével a vállamra ütött. Mit csinál? ... hisz maga festőnek született... A rajzot oldalzsebembe tettem s e perctől fogva a világ legboldogabb embere lettem. Principálisom távoztával kiléptem az utcára, a rajzot elővettem tanulmányozásra: s ahogy a rajzban gyönyörködöm — egy háromszögletű kis fekete magot pillantok meg balkezemben, mely figyelmemet lekötölte. E lekötöttségben fejem fölött hátulról hallom: Te leszel a világ legnagyobb festője, nagyobb Raffaelnál...“

A megháborodott szellem agyalta-e ki az öntudatlanság sötét perceiben ezt a fantasztikus mesét, vagy egy magasbatorító művészlélek vágyáma volt-e a csendes kisváros szürke hétköznapjaiban? — ki tudná megmondani? Annyi bizonyos, hogy ettől a perctől kezdve az iglói patikus segéd lankadatlan szorgalommal dolgozott, önállóította magát, kuporgatott, vagyont gyűjtött és negyvenegy éves korában eljutott odáig, hogy mint anyagilag teljesen független ember, végre csak a művészetnek élhetett.

Képoriások álmodója

Beköborolta egész Európát, rajzolni tanult Münchenben és Parisban, járt Elő-Ázsiában, Indiában és Afrikában s mindenütt óriási képeket festett. Ezekből időnkint külföldön is, itthon is kiállításokat rendezett. Sikertelenül. A látogatókat az utcán fogdosta össze nagy nehezen. Ertelmetlenül bámulták meg képeit, legyintettek és siettek tovább. Természetesen sohasem sikerült egyetlen festményét sem eladni. De nem is akarta. Darabszámba nem eladó — mondogatta — csak az egész kiállítás egyszerre. Ara: két és félmillió forint.

Utazásai közben egy-egy levelet, táviratot küldött volt tanárainak vagy művészkávéházi ismerőseinek. De nem feledkezett meg a képviselőházi, meg a minisztériumokról sem... Egy ízben Egyiptomban, a naplemente megfigyelése alkalmával, amikor „felfedezte a világitó színeket”, volt rajztanárához. Hollósy meszterhez Münchenbe a következő táviratot menezslette: „Pleinair erjunden, Csonváry”. Azt mesélték akkoriban, hogy Hollósy retentő dűbbe gurult, mert éjjel alnából verték fel a távirattal s mérgében két napig nem tudott aludni. Ugyanerről a „szenzációs” eredményről a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztériumot is siettet rövid sürgönyben értesíteni. Egy alkalommal pedig, mikor külföldről hazafele indult, hogy érkezését, mint nagy eseményt az egész ország megludja, táviratilag jelentette

* Akiknek foglalkozása minden erejük megfeszítését követeli, igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez szabályozza a bélműködést, előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, javítja a vérkeringést, megnyugtítja az idegeket egészséges álmot hoz és ezáltal új életerőt teremt. Az orvosok ajánlják.

be a parlamentnek: „Jövök, Tivadar festő”. Azon is sokat mulattak annakidején a pesti művészek, hogy amikor véglegesen itthon telepedett le, a Keleti pályaudvart akarta műteremnek kibérelni. Mikor megkérdezték tőle, hogy minek neki ekkora műterem, azt felelte, hogy nagy helyre van szüksége, mert a természetet életnagyságban akarja megfesteni.

Igénytelen, egyszerű életet élt. Nem ivott, nem dohányzott, főtt ételt csak nagyon ritkán evett. Külsejével nem törődött, de annál büszkébb volt zsenijére. Talán Munkácsy volt az egyetlen festő, akit valamennyire elismert, de rajta kívül sem kortársai, sem a mult nagy művészei közül senkit sem talált magához méltónak. Tivadar festőn kívül zseni nem lehetett senki. Csak egyetlen ember volt, akit maga felett elismert és élete végéig változatlanul tisztelt: I. Ferenc József királyt. Egy helyen ezeket a találó sorokat írja róla: „Nagy talentumnak külső jele az igénytelenségig menő egyszerű élet. Ez jellemezte Ferenc József királyunkat is egész életében”.

Elhagyatva, ismeretlenül...

A világháború alatt minden vagyonát hadikölcsönökbe fektette és életmódját még jobban leegyszerűsítette. De még remélt. Bizott abban, hogy a hivatalos körök majd csak elismerik alkotásait és összekötöttébe lépnek vele. A hadügyminisztériumhoz intézett egyik memorandumában furcsa kívánságot terjesztett elő: építsenek a Margitszigeten, vagy valahol másutt, hatalmas csarnokot, ahol festményeit kiállíthatja. A csarnok előtt katonazene szóljon, oldalt pedig negyvenkettes ágyút állítsanak fel a képek őrzésére. A harcba induló katonákat masírozassák el festményei előtt, hogy ezáltal ihletet és lelkiert merítsenek a nagy küzdelemhez.

Lassankint aztán rájött, hogy sohasem vették komolyan, hogy művészelete csak gúny tárgya volt és hiába áldozta fel egész életét. Mindjobban visszavonult az emberektől s bizonyára ekkor az elhagyatottság kínzó óráiban vetette papírra ezeket a sorokat:

„Van még más érzés is ezen a világon, amellyel felülemelkedhetünk a köznapiságon, van még más hit a hitben, nagyobb megnyugvás a lelkiismeretben, van még más élet az életben, nagyobb remény a reményben, ember — élni az Istennel egyszerűségben...”

Nem is festett többé. Már csak egy kávéházba járt el kopott gúnyjában, ahol senki sem ismerte s itt a márványasztalnál írta meg emlékiratait. Még megélt az összeomlást, a forradalmat, a proletárdiktatúrát, — de már teste-lelke beteg volt. Es megértetlenül halt meg 1919 májusában Csonváry Tivadar, a modern festészet magyarországi úttörője.

Makay László.

Egész könyvtárt pótol a Spiragó

Felnöttek Katekizmus

A vallási ismereteknek és kitünőbbnél-kitünőbb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincsébánya. Tizenhárom nyelv e fordították le. Németben eddig 10 kiadás. A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és rátekinthetőnyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett.

kötve csak 420 lei, füzve csak 360 lei es portó. Utánvetel 20 leije drágább.

Kapható az „Erdélyi Lapok” könyvosztályában.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadói hivatal és előfizetés felügyelői helye
Oradea, Strada Regele Carol II, 5.
ELŐFIZETÉS ÁRAK: Hétlélvél: Egész évre 200, fél évre 100, negyedévre 210, egy hónapra 70 lea.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Pelölősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cíj szerkesztő: **dr Sulyok István**
 Cíj. Piaci Utca 13.

Kéziratokat nem öntjük meg és nem adunk vissza.
 Csakis válaszoljuk magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Déli, délnyugati szél, nyugati felől felhősödés, nyugaton kisebb eső, a hőmérséklet emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.38, London 15.58 fél, Newyork 309 háromnegyed, Brüsszel 52.36, Milánó 24.35, Madrid 42.22 fél, Amsterdam 209.15, Berlin 124.60, Bécs — schilling 56.30, Prága 12.80, a Vrsó 58, Belgrád 700.

Bálint Lajos prépost főesperes ünneplése. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Bálint Lajos ciucsumuleui prépost főesperest kedden szakteritkezés közében bucsuztatta el nyugdíjba vonulása alkalmával a felciui kerületi papság és a főgimnázium tanári testülete. A Jakab Odön-féle kerthelyiségben lefolyt közömben teljes számban megjelent a felciui papság, kiküldöttekkel képviseltették magukat az alciuci, giurgiui kerületek is és résztvett a város egész társadalmá. Felköszöntőket mondottak dr Pitner Árpád ügyvéd, Incze Domokos főesperes, Biró Ferenc, esperes-plébános, dr Csipak Lajos kanonok, szemináriumi régens, Papp János főgimnáziumi igazgató, P. dr Vitéz Berárd háziúrnok, dr Kováts Károly ügyvéd, László Domokos kárpitos, Pálosy Géza kántortartó, Nagy Antal esperes-plébános, Boga István plébános, György Lajos plébános, Vákár József örm. szertartású plébános, Kovács Pál ref. lelkes és Antal József plébános. A nyolcvanéves főpap meghatótt szavakkal köszönte meg a sok jókívánságot és ígéretet tett: nem fog elfeledkezni Ciuc megyéről, amelyben ötvenöt évet dolgozott. Bálint prépost-főesperes e hó 7-én elnököl az utódja megválasztása alkalmával tartandó gyűlésen, aztán szűkebb hazájába, Cristur Säucesre vonul el.

A Semmitőszék elnökének balesete. Bucuresti. Saját tud. Rătescu semmitőszéki tanácselnököt súlyos baleset érte. Birtokáról visszatérve, az északi pályaudvaron megcsuszott, elesett és karját törte. Szanatóriumba szállították.

Mussolini és Schuschnigg találkoztak. Rómából jelentik: Mussolini csütörtökön Forli mellett birtokára utazott s ott tanácskozott a Viareggioiban üdülő Schuschnigg kancellárral.

Kinevezte az olasz király az abessziniai tartományok kormányzóit. Rómából jelentik: A király az abessziniai kormányzósági mellősségeknek a következőket nevezte ki: Badoglio alkirály távollétében Abesszinia fő-kormányzója Graziani tábornok. Eritrea kormányzója Guzzoni tábornok, Amhara kormányzója Birolini tábornok, Harrar kormányzója Nasi tábornok, Galla kormányzója Geloso tábornok, Szomáli kormányzója pedig Santini tábornok lett.

A négy lakomája. Londonból jelentik: O. D. Gallagher, a Daily Express haditudósítója írja: Hailé Szelasszié nem szereti országa nemzeti eledelét, a nyers húst. A négy páratlan nyenc és lakomái a Savoy éttermének is becsületére válnának. Csak a legfinomabb borokat és pezsgőket issza és még főhadiszállására, Dessziébe is gazdag pincét vitt magával. Mielőtt a harctérre indult 80 haditudósító tiszteletére fényes lakomát adott és az európai vendégeket valóságos ámulatba ejtette pazar konyhájával. De a vendégek nem sejtették, hogy a lakoma sorsa az utolsó percig hajszálon függött: Faller, a négy svájci főszakácsa sztrájkjal fenyegetődzött, ha nem kapja meg négyhavi hátralékos fizetését. A főudvarmester az utolsó pillanathban Faller feleségének szállodájába rendőrokat küldött, akik tartóztatták a szálloda összes alkalmazottait, mire megbénult a szálloda egész üzeme és az európai vendégek azzal fenyegetődztek, hogy az Imperial-szállóba költöznek át. Feller erre hajlandónak nyilatkozott a sajtóéhd elkészítésére, ha szabadonbocsátják felesége alkalmazottait.

Javulás állott be özv. id. Pál Gábor-né állapotában. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Jelentették, hogy özv. id. Pál Gáborné, néhai id. Pál Gábor ny. főgimnáziumi igazgató özvegye ciucsumuleui kuriájában súlyos betegen fekszik és orvosai kalasztrófától tartottak. Örömmel értesülünk, hogy a nyolcvan-éves urasszony állapotában javulás állott be. A tüdőgyulladás veszélye elmúlt. A javulás híre általános örömet és megnyugvást keltett.

Egy hónappal meghosszabbítják a „Bucuresti Hónap”-ot. Bucuresti. Saját tud. Donescu főpolgármester elhatározta, hogy az általános érdeklődésre való tekintettel, a Bucuresti Hónap alkalmából a II. Károly parkban rendezett kiállítást egy hónappal tovább, vagyis július 9-ig nyitva tartja. A főpolgármester közbenjárta a vasúti vezérigazgatóságnál a Bucuresti Hónap idejére adott kedvezmények meghosszabbítása érdekében.

Halálozás. Zalaegerszegről jelentik: Vitéz Tabódy Tibor, Zala vármegye főispánja, csütörtökön reggel szívszélhűdésben hirtelen elhunyt. Tabódy Tibor 1885-ben született. Iskoláit az ungvári gimnáziumban és az akkori oradeai hadapródiskolában végezte. Résztvett a világháborúban, amelynek befejeztével örnagyi rangban nyugdíjaztatta magát. A múlt év márciusában választották Zala vármegye főispánjává.

A Hauptmann-pör egyik esküdtjét darabokra tépte a mozdony. Newyorkból jelentik: Hockenbury Fülöp 66 éves vasúti pályamunkást Highbridge állomás mellett (New-Jersey) munka közben egy robogó mozdony darabokra tépte. Hockenbury annak az esküdtseknek a 8-ik számú esküdtje volt, amely halálra ítélte Hauptmann Brunót. Nemrég az esküdtsek 2-ik számú tagja, Liscom Case szívszélhűdésben halt meg. A babonás amerikai közönség a két váratlan halálesetből arra következtet, hogy beteljesedik az az átok, amelyet Hauptmanné férje „gyilkosaira” mondott. Az életben levő esküdtök nagyon vigyáznak magukra.

Szabadlára helyezték a katonaszabadtással vádolt kereskedőt. Mercurea-Ciuc. Saj. tud. Jelentették, hogy Grossberg Franciska kereskedőt letartóztatták, mert négyezer lejfel meg akarta vesztegetni Radulescu ezredes, helyőrségi parancsnokot, hogy négy ghimesi zsidó katonát tartósan szabadságot adjon. Az ezredes a négyezer leit beszolgáltatta az ügyészségnek, amelynek felhívására a kereskedőt a rendőrség letartóztatta. A vizsgálóbíró most Grossberg Franciskát szabadlára helyezte az esetleges törvényszéki tárgyalásig. A kereskedő jóhiszeműségével védekezik és hogy nem akart senkit sem megvesztegetni.

*** Prostatatultengésnél és hólyagtágulásnál** igen fontos, hogy a betegnek erőlködés nélkül legyen mindennap könnyű bélürülése s ez még az öregkorban is egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel biztosan elérhető. Az orvosok ajánlják.

A világitó orr — megakadályozza a fegyverek szűkését. Newyorkból írják: Az amerikai fegyházakban azzal fáradoznak hosszabb idő óta, miként akadályozhatnák meg a fegyverek tömeges szűkését. Akadt egy vegyész, aki igen különös, de annál hatásosabb szert állított elő, amelynek segítségével könnyű módon véget vehetnek az életfogytiglanra és általában a fegyházbüntetésre ítélt bűnözők szűkésének. A különös szernek ugyanis az a hatása, hogy ha valamelyik testre vagy tárgyra festik, nemcsak éjjel, hanem nappal is világitósugarakat bocsát ki magából. A fegyház igazgatósága így most arra határozta el magát, hogy ezzel a hatásos folyadékkal bekenik a fegyverek orrát, úgyhogy azok esetében bárhol, bárki felismerheti őket. A világitószernak a fegyházak szempontjából az az előnye, hogy az orral nem lehet lemosni. Van ugyan egy folyadék, amelynek segítségével eltávolítható, de ez viszont a fegyházak laboratóriumának titka.

Rablások, gyilkosságok Spanyolországban. Madridból jelentik: Spanyolország több vidéki városában ismét felújultak a zavargások. Santanderben az egyik kávéházban egy ismeretlen férfi megtámadott és revolverlövéllel megsebesített egy szociáldemokrata lapigazgatót. A támadót a kávéház vendégei agyonlőtték. Sevillában szélső baloldali elemek meggyilkoltak egy fogházigazgatót, aki kávéházban ült barátai társaságában. Alorában kommunista munkások megtámadták az egyik uradalmat, hogy birtokba vegyék és maguk gazdálkodjanak rajta. Az uradalom személyzete és a támadók között heves tűzharc keletkezett. Egy ember meghalt, kettő megsebesült. Malagában a kommunisták megtámadták egy lelkeszt, akinél az alkalmazottak kifizetésére szánt 3 ezer pezeta volt. A lelkeszt revolverrel megsebesítették, majd kirabolták.

A repülő hamburgi új sebességi rekordja 201 kilométer. Berlinből jelentik: Az ugynevezett „repülő hamburgi”, amely Borsig-rendszerű áramvonalas gyorsvonati mozdonyból és öt gyorsvonati kocsiából áll, hétfői próbaujtán 201 kilométeres új sebességi rekordot ért el. A Borsig-mozdony legnagyobb teljesítménye eddig 197 kilométeres óránkénti sebesség volt.

El akarták árverezni a világ egyik legnagyobb hidját. A világ második legnagyobb függőhidját, a 60 millió dollár költséggel a Hudson-folyó fölött épült Washington György-hidat Newyork város adóbehajtóhivatala lefoglalta és végzésében figyelmeztette a newyorki kikötőhatóságokat, hogy ha 24 óra alatt nem fizetik meg a newyorki és newjersei hidfők telekadóját, akkor a hid felét nyilvános árverésen fogják eladni.

Adófizetés patkányokkal. Londonból jelentik: Az indiai Bombayban annyira elszaporodtak a patkányok, hogy a városi adóhivatal tiz dögölt patkány után egy rupia adóhátralékot enged el az adóköteleseknek. A patkánytetemekről a köztisztviselési hivatal nyugtát ad, mire az adópénztár törli a megfelelő összeget.

Yachtot loptak. Fokvárosból jelentik: Nem mindennapi lopás történt a minap a fokvárosi kikötőben. Két angol: Cooper és Duncan egy őrzetlen pillanatban hatalmukba kerítették egy a kikötőben horgonyzó 16 tonnás yachtot és azzal kivitorlították a nyílt tengerre. Néhány óra múlva fölfedezték a lopást és motoros rendőrszándok iramodtak az ellopott yacht után. Órák hosszat tartott az üldözés, amíg végre megfogták a yachtolvajokat. Azt mondták, hogy a yachtal Angliába akartak utazni.

Fegyveres gazdasági kordon egy amerikai állam határán. Newyorkból jelentik: M. Johnson, Colorado-állam kormányzója kihirdette az hadiállapot Colorado 584 kilométer hosszú déli határára, hogy megakadályozza a kiehézett álláskeresők ezreinek beözönlését a szomszédos államokból. A kormányzó kijelentette, hogy a fegyveres „gazdasági kordon” a viszonyok javulásáig fog maradni. A szomszédos Uj-Mexikó államot súlyosan aggasztja ez az eljárás, mert attól tartanak, hogy a munkanélküliek hada Uj-Mexikóba fog visszaáramlani.

Hulla lepkék. Londonból jelentik: Érdekes előadást tartott a napokban Carpenter, az oxfordi egyetem tanára, aki kimutatta, hogy él Abessziniában egy lepkefaj, amely a sakálókhoz és a keselyűkhöz hasonlóan hullákbl táplálkozik. Carpenter e lepkefaj példányaira Hodson, egykori addisz-ábébai angol konzul gyűjteményében akadt rá. A konzul abessziniai tartózkodása alatt szorgalmasan gyűjtötte az ottani lepkeféléket és tudományosan meg is vizsgálta azokat.

Kihálnak a babák. Newyorkból jelentik: Az egyik nagy amerikai áruház-konzern most hozta nyilvánosságra üzleti jelentését, amelyből azt tűnik ki, hogy a babák napjai meg vannak számlálva. A gyermekek, akik szüleikkel felkeresik a játékaruházakat, legújabbban egyáltalán nem érdeklődnek a babák iránt és kizárólag mechanikus játékszereket, gépeket akarnak ajándékol. A gyermekautók, a repülőgépek, rádió és írógépek egyre jobban meghódítják a mai gyermek szívét.

A tavasz a legjobb alkalom testünk természetes megfiatalítására

Időszerű fontos könyv!

Dr BUCSÁNYI GYULA, egészségügyi tanácsos, főorvos, a természetes élet- és gyógymód előharcosának tollából:

Természetes gyógymód és természetes táplálkozás

Ara 145 lel.

Kapható kiadóhivatalunkban, Oradea, Str. Reg. Carol 5. Vidékieknek portóval 155 leiert szállítjuk. Utánvétrel 25 leijel drágább.

* **Immaculata-intézet** (Oradea, Str. Alexandri 17.), nyilvántartási joggal bíró magyar tannyelvű, 4 osztályú elemi leányiskolájába, 4 osztályú leánygimnáziumába és az óvónőképző V., VII. osztályába bejáró- és bennlakó növendéket felvesszünk a jövő tanévre. A gimnázium I. osztályába a felvétel június 20-án reggel 8 órakor kezdődik. Tájékoztatót kívánatra szívesen küld az igazgatóság.

Felborult egy pesti színészekkel telt autó s a színházi titkár súlyosan megsebesült. Orosházáról jelentik: Szerdán délután Orosháza határában Salamon Béla kabarétársulata két gépkocsival Békéscsaba felé haladt vendégszereplésre. Az egyik gépkocsit Rubinstein Erna hegedűművész vezette. A kocsi az egyik kanyarodásnál felborult és az útszéli árokba zuhant. Rubinstein Erna és két színész kirepült a kocsiból, a negyedik utast, Hahn titkárt a kocsi maga alá temette. Súlyos belső sérülést és kulcsonttörést szenvedett. Rubinsteinnek és a két színésznek semmi baja nem történt. Hahn válságos állapotban szállították kórházba.

Elefántszámlálás Dél-Afrikában. Londonból jelentik: A délafrikai Észak-rhodézia kormányzója rendeletet adott ki az ott élő elefántok számszámlálására. Az elefántszámlálás részben tudományos célokat szolgál. Pontosan meg akarják állapítani ugyanis, hogy hány elefántot használnak teherhordó állat gyanánt és azonkívül azt is meg akarják állapítani: mennyi elefánt él szabadon. Ha ugyanis az elefántok száma csökkenne, akkor vadászati tilalmat rendelnek el az elefántokra. Jelenleg 12.000 elefánt él ezen a vidéken, tehát háromszor annyi, mint harminc évvel ezelőtt.

Az óriás-napfolt súlyos rádió-zavarokat okozott. A greenwichi csillagvizsgáló megállapította, hogy az angol rádiószolgálatban április 7 és 9 között észlelt gyakori és súlyos zavarokat egy óriási napfolt idézte elő, amely a nap központi meridiánja körül mutatkozott és amelynek területét 1.360.000 négyzetkilométerre becsülik.

Bosszúból agyonverte albrőlőjét egy házmaster Oradeán. Saját tud. Csütörtök reggel fél 8 órakor a Tache Jonescu 67. számú ház szuterinjében agyonverte találták Tar Sándor 26 éves Carmen cipőgyári cipőfeldolgozó munkást, aki Szokolán József házmasterrel lakott albrőlőben. A gyilkosságot, amely a kora reggeli órákban történt, csak reggel fél 8 órakor fedezte fel az egyik favállalat pénzbeszedője, aki bezörgött Szokolán József házmaster lakásán, de nem kapott választ, a szobából azonban hörgőszerű zaj szűrődött ki. Es feltűnt neki, hogy az ajtó kívülről be van lakatolva. Rossz sejtését közölte a házban lakó Nagy Gyula ablaktisztító munkás feleségével, akivel a szuterén lakás utcai ablakán át benéztek s látták, hogy a szoba padlóján Tar Sándor és fejéből pattogott a vér. Történetesen éppen ebben a házban lakik az emeleten a sziguranca főnöke Radóvíci komiszár, akit Nagyné nyomban értesített s aki lerohanta letörte a lakatot s behatolt a lakásba. A kis szobában 3 ágy van. Az egyik mellett feküdt Tar Sándor, összezsuzott fejével, jobb halántékából ömlött a vér és még hörgött, de mire a mentők megérkeztek, kiszívódott. A holttest mellett feküdt egy dorong, amivel agyonverte a gyilkos. Nagy Gyuláné elmondta, hogy a lakás tulajdonosát Szokolán József házmasterrel már reggel fél 5 órakor látta eltávozni a lakásból, a gyilkos tehát csak ő lehetett. Szokolán tagbaszakadt, szélesvállú és durva természetű ember. A nyomok azt mutatják, hogy az ágyban verte fejbe Tart, aztán lerángta az ágyról és a szegény ember rövid ideig dulakodott támadójával, aki végre a karvastagságú doronggal úgy halántékra ütötte, hogy összeesett. Szokolán és Tar együtt aludtak a lakásban, mert Szokoláné Budapesten van, mára várták haza. A gyilkosság indító oka a rendőrség fellelése szerint abban lehet meglátni, hogy Tar kedden feljelentést tett a rendőrségen, hogy amíg ő hétfőn a futhallmeccsen volt, szekrényéből ellopták a télikabátját, csikos nadrágját s egyéb ruhadarabjait. Tar szerint idegen nem járhatott a lakásban, mert akkor nem csupán az ő ruháját vitte volna el és Szokolánt vagy ennek valamelyik barátját gyanúsította. Feltehető tehát, hogy a rabbiátus természetű Szokolán így állt bosszút a gyanúsításért, vagy talán összeveszés közben verte agyon. Tar Sándort mindenki nagyon szerény, tisztességes munkásnak ismerte és éppen közelebről lett volna az esküvője egy munkáslánnyal a násznagy tisztelet Radóvíci komiszár és neje vállalták el. Az egész rendőrséget nyomban mozgósították a Szokolán József elfogatására és telefonon értesítették az összes határállomásokat, hogy a határon való átszökését megakadályozzák, bár négy óraja volt erre a gyilkosnak.

Tar Sándor az Ady Endre születésnapján Mintentent született és kitűnő zenész volt, sőt több Ady-verset megzenésített. — Lapunk zárásáig a rendőrség még nem tudta elfogni a gyilkost.

A budapesti könyvhét. Budapestről jelentik: Kedden megnyílt a könyvhét, ami nagyszerűnek ígérkezik. Szerdán megjelent a vásáron Horthy Miklós kormányzó is a feleségével és Pálffy Gyulácsy Irén „Förgeteg” c. regényét, továbbá Nyírő József „Uj Bence” c. új könyvét, Kós Károly „Országépítő” c. regényét és Hóman Bálint „A magyar történetírás új utjai” című könyvét vásárolta meg. Itt említjük meg, hogy Pálffy Gyulácsy Irén „Förgeteg” — amely első nyomtatásban megjelent regénye volt — a clujai Minerva adta ki, tizenhárom évvel ezelőtt, de most az érdekes regényt, amely akkor már óriási feltűnést keltett, újra átirta az író.

Kétmillióval szaporodott 1931 óta Olaszország lakossága. Mint Rómából jelentik, a központi statisztikai intézet most tette közzé érdekes jelentését, amelyből kiderül, hogy Olaszország lakossága 1931 óta jelentősen megnövekedett. Olaszországnak az április 21-én véghezvitt népszámlálás szerint 42.438.104 lakosa van. Ez a szám az 1931-es adatokhoz viszonyítva kétmillió szaporulatot jelent. Miután ez a szaporodás öt év alatt történt, egy esztendőben átlagban 400 ezerrel szaporodott Olaszország lakossága.

Megjelent!

Pintér György:

A magyar irodalom-történet II. kötete

Ara 40 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál, ahol az I. kötet is kapható.

A két könyv nemcsak az iskolák részére elsőrangú kompendium, de csinos kiállításánál fogva, rendkívül alkalmas jutalomkönyv is.

Villámcsapások egy timismegyei községben.

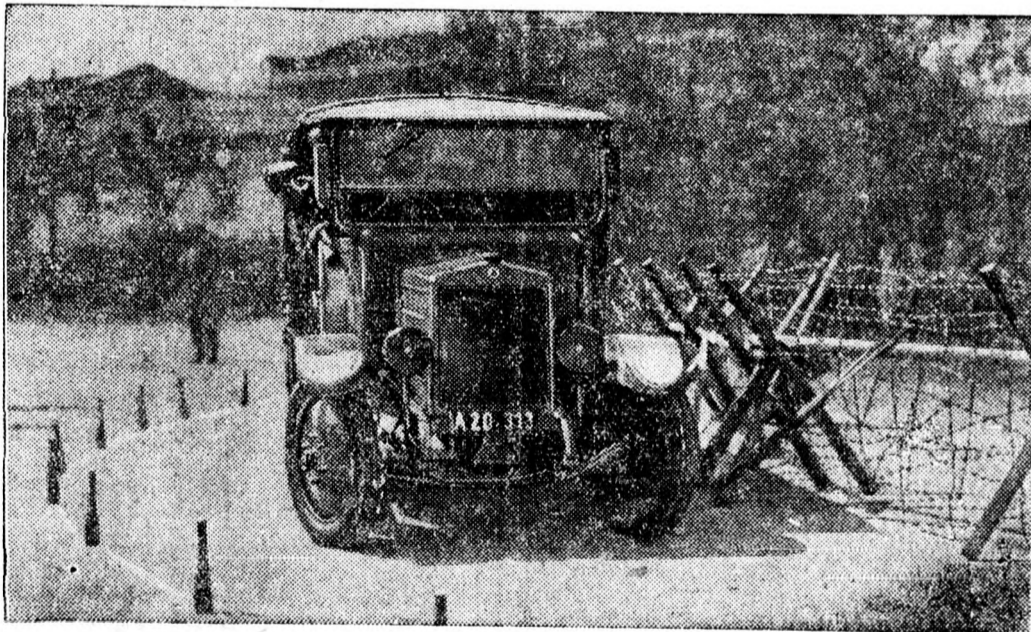
Saját tud. Pünkösdkor sorozatos zivatarok söpörtek végig Európán és Afrikán. Rengeteg villámcsapást jelentettünk már mindenfelől. Most timisoarai tudósítók jelentik, hogy Jimbolea a villám felöntötte Katona József házának falát. Egy másik villám Kruts Miklós házába csapott, egy Nechod János nevű lakos lakásában letépte a villamos kapcsolótáblát, majd a szomszédos Reiter-féle házba csapott be, a kéményen keresztül. A házban övegy Reiter Erzsébet és ennek tizenkét esztendős fia aludtak. A villám egy pillanat alatt bezúzta a ház valamennyi — húszonhét — ablaküvegét, felpatantotta az ajtókat, felgyújtotta az áramvezetékét, jökora darabot letépte a mennyezetről s aztán eltűnt. Egy pillanatig sárga fény villámolt fel ezalatt az egész lakásban, amelyet ezután erős kényszag töltött be. A falakon a villám nyoma megmaradt. A község lakossága másnap csoportosan látogatta meg a házat és gyűjtést indított a kárvallottak segítségére. Az asszonyknak és a fiának az ijedségen kívül semmi baja nem esett. A jégeső Jimbolea környékén milliók kárt okozott a vezetékekben s a szőlők is megsínyltek.

* **Elhízott egyéneknek** a már régóta szívesen alkalmazott természetes „**Ferenc József**” keserűvizkura a bélműködést erőteljesen előmozdítja, az anyagcserét tetemesen élénkíti, a zsírmennyiséget megfelelően lecsökkenti és a testet könnyedé teszi. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a **Ferenc József** viznek a máj és a végbél felé irányuló vértelulásoknál, valamint aranyérvél és prostatabajoknál is valóban áldásos hatása van. Az orvosok ajánlják.

Mechanikus pere az elemgyárral egy találmány miatt. Timisoara. Saját tud. Mancsák József Resita városban lakó mechanikus pert indított a Dura elemgyár r. t. ellen egy találmány miatt és háromszázezer lei kártérítést kért. A mechanikus a keresetben előadta, hogy 1932. január 8-án szabadalmaztatta a találmányát, amely a villanyelemek új rendszerű kapcsolóját állt, rádiócélokra. Az elemek kis réznyelét eszerint nem kell már lehajlítani, mivel az egy felső és egy alsó karból áll. Ezek pedig úgy vannak konstruálva, hogy a felső lefelé, az alsó pedig felfelé mozgatható és így könnyűszerrel kapcsolható. A Dura-gyár pedig, holott Mancsák a találmányt a magáénak tartja, ilyen rendszerű elemeket gyárt. A pert most tárgyalják le. A Dura-gyár azt az álláspontot képviselte, hogy nálunk csak azzal a feltétellel szoktak szabadalmazni, hogy egy harmadik személy nem bizonyítja be a szabadalom érvénytelenségét. A vonatkozó törvény kilencedik szakasza értelmében pedig a szabadalomról szóló levél érvénytelen lesz, mielőtt bebizonyosodik, hogy a találmányt mások akár a belföldön, akár a külföldön már előbb szabadalmaztatták. A gyár utalt arra, hogy egy Dundas William nevű bradfordi feltaláló ugyanilyen szabadalmat már 1926-ban jegyeztetett be Angliában, Csehországban pedig 1932-ben egy Baumgarten nevű cég szabadalmaztatta: hasonló rendszerű elemeket. Ezek alapján aztán a bíróság a feltaláló mechanikust a keresetével elutasította, ami nem jelenté azt, hogy Mancsák tényleg a külföldi mintáktól függetlenül nem fedezhette fel a maga találmányát.

Le van győzve az arzén is. Varsóból jelentik: Skrzywoski lengyel egyetemi tanár rendkívül érdekes kísérletet mutatott be az egyetem orvoskarának. A kísérlet alkalmával igen sok orvos és mintegy ezerfőnyi közönség volt jelen. A szakértők és nézők szemelattára olyan hatalmas arzénmennyiséget vett be, a tanár, hogy annak feltétlenül halálosnak kellett volna lennie. Ezekután felmutatott egy párányi labdacot, melyet az arzén ellenszerével talált fel és készítette. Bevette a labdacot. Az orvosok és a közönség legnagyobb meglepetésére Skrzywoski tanárnak semmi baja sem történt az arzéntől, még csak gyomorfájást sem kapott.

Petőfi japánul. Budapestről jelentik: A Fekvinci Takács Zoltán és Mezey István szerkesztésében megjelenő Tavol Kelet című folyóirat második kötete most jelent meg diszes kiállításban. A lap vezető helyen hozza Petőfi három költeményét P a p Ferenc japáni fordításában, Petőfi életének és irodalmi jelentőségének ismertetésével együtt, Révész Amadé, Felvinczi Takács Zoltán, Mezey István, Hóllós Ödön, Csorba Béla, Geszty Julia, Vitéz Nagy István érdekes cikkei vannak még a folyóiratban.

Ügyesség-verseny Bécsben.

A világháborúban szerepelt autó-csapatok emlékére a napokban érdekes ünnepségeket rendeztek Bécsben. Többek között ügyesség-verseny is volt műsoron, amelyen a résztvevőknek drótsövények és felállított sörösvégek között hátrafelé kellett vezetniük a gépkocsit, anélkül, hogy az üvegek bármelyikét feldöntötték vagy a drótsöveget érintették volna.

AZ OTTHON

Nagy emberek, akik édesanyjuknak köszönik meg magasra emelkedésüket

Két levelet közlünk az alábbiakban. Leveleket, amelyekhez nem kell semmi megjegyzést fűznünk. Beszélnek azok önmagukért.

Az egyiket *Hlond Agoston* írta édesanyjának, amikor Lengyelország bíboros hercegprímásává nevezték ki. A levél így hangzik:

Szeretett Édesanyóm!

A Szentatya arra méltatott, hogy ma engem a szent katolikus egyház bíborosává nevezett ki. A legmélyebb meghatódással fordulok ma egész szívemmel és lelkemmel Te hozzád, szeretett Anyám és Neked írom az első levelet. Neked, aki sok, arra hivatott nevelőnél avatottabban építetted fel gyermekeid lelkében az erős, hitre és isteni igazságra támaszkodó életalapot. És, mint ahogyan Te magad is mindig igaz hittel és bensőségesen tudtál imádkozni, megtanítottál bennünket, gyermekeidet is az igazi, mélyről fakadó imádságra, amiből én még ma is erőt és istenhit merítek. Te nyitottad meg előttünk a boldogság útját midőn bennünket nem elpuhult kényelemre, hanem munkára és kitalálásra neveltél, kötelességünket szeretni s azt komolyan és örömmel teljesíteni tanítottál. Onnan, a Te egyszerű, istenáldotta lelkedből indult el az az út, amelyre engem Isten vezetett, s amelyet köznapin „méltóság”-nak neveznek, — de amely a mi családi fogalmunk szerint súlyos kötelességteljesítést és áldozatos munkát jelent. Ezen a napon, amelyen a Szentatya kegye a mi kis csöndes és egyszerű felsősüléziai hajlékunkat a maga fényével besugározta, forró köszönetet mondok neked azért, hogy jó anyám voltál és kérem buzgó imádságodat, mely által munkámat az Isten dicsőségéért, az Ő szent egyházának nagyságát és népem boldogulását szolgálhassam. Ezeket az érzéseket hitem szel gondolatban szeretett édesatyámnak sírhantján is, akinek áldozatkész és szilárd jelleme en-

gem is gyakran erősít s akit követni akarok. Hálával és mélyeséges tisztelettel csókolom munkádtól kemény kezedet és kérem anyai áldásodat arra az útra, melyen engem a kötelesség vezérelni fog.

Fiad:

AGOSTON bíboros.

A hatvanhatéves *Mackensen Agoston*, az 1915. évi gorlicei győző, amikor a német hadsereg legmagasabb rangjára emelkedett, így írt az édesanyjának:

„... *Fiad most vezértábornagy lett; elérte a legmagasabb méltóságot, amelyet egy katonának a maga hivatásában elérhet. A jó Isten láthatóan megáldotta az én hivatásválasztásomat és vele együtt az életemet; érdemen és várakozáson jóval felül elhalmozott szerencsével; fokról-fokra előbbre vitt s valósággal eszközövé tett a győzelemnek, mellyel népként kegyelméből megajándékozta. Gyakran szinte nem tudom feljogni, elhinni, hogy ez mind valóság, s hogy miért éppen én vagyok az, akit a katonai szerencse kiválasztott. Az én köszönetadósságom mérhetetlen és milyen túladása még a boldogságnak, édes Anyám, hogy Te fiadnak ezt a fölemelkedését még megérhetted. Ha valami az én örömömnek még különös szentséget kölcsönöz, úgy ez a nem mindennapi tény az. Istennek különös kegyeként tekintem ezt s a Te imádságodnak tulajdonítom mindazt a sikert, mely a nevemhez fűződik. Vajjon hány ember írhat még az én koromban az édesanyjának és mily keveseknek adatott, hogy ebben a korban még gyermekeknek neveztesse nek s magukat ezáltal ifjúnak érezzék! Azt hiszem, Te vagy hazánkban az első nem fejedelmi asszony, aki egy fiút, mint vezértábornagyot vezetett át imádságos szívvel az éle-*”

sőt ismét divát lesz az eredeti spanyol bolero, melyet egyszerű ingblúzhoz hordanak síma, sőt tét nyakkendővel.

— A délutáni imprimének és műselyem ruhának egyetlen díszje a bolero.

— Persze, a bolero az estélyi ruhákon élheti ki magát leginkább. Különösen az aranylamé és brokátboleroakat hordják erre az alkalomra.

— Ez minden, amit mára mondhatok.

(h. i.)

Egészségügyi figyelő

A szív betegségeiről

Az agyvelő mellett talán a szív az emberi szervezet legfontosabb része. Egész testünk minden egyes apró sejtcskéjének élete attól függ, vajjon kap-e elegendő táplálékot a véráram útján. A vért pedig a szív szivattyúzza szét a test minden részébe és így elsősorban is a szív ki-elégítő működésétől függ a szervezet rendes működése.

Súlyos betegségeken is az orvos elsősorban a szívet vizsgálja, a szív működésének rendes fenntartására fordítja a figyelmét és amíg a szív győzi a munkát addig nincs veszedelem.

A szív tulajdonképpen állandóan működő izomrétegekből áll. Mindenki tapasztalhatta, hogy testi munkánál, akár csak gyorsabb járásnál is erősebb a szívdobogás, mert hisz a működő izmoknak több vére van szükségük. Az ilyen fokozott szív működés éppen úgy erősíti a szívet, mint a torna a test többi izmait, annak meggyógyulásával, hogy a szívnek is okvetlen szüksége van egy bizonyos nyugalomra. Teljes nyugalmat a szív soha sem élvez és a fokozott működés fáradsalmait a normális működés folyamata alatt kell kipihennie.

Megerőltetett testmozgás nyomot hogy a szíven, amennyiben muló szívtágulás áll be. Ez a szívtágulás nem ártalmas, mert a normális szív működés mellett újra visszanyeri eredeti nagyságát. Sőt az ilyen működés a szív működési képességében javul. Azonban, ha a szív állandó megerőltetésnek van kitéve, akkor lassanként beáll az állandó szívtágulás, ami túlzó sportemberknél gyakran tapasztalható. Ezért szükséges sport közben is megfelelő nyugalom a szív számára.

Fontos az is, hogy olyan időszakban, amikor a szív fokozott megerőltetésnek van kitéve, gondosan kerüljünk mindent, ami a szívre káros hatással van. Ezért tiltják a sportversenyek előtt szesz italok és a dohány élvezetét. A szesz italok állandó élvezete elősegíti a zsírlerakódást és ha ez a zsírlerakódás a szív körül vagy a szíven is bekövetkezik, beáll különösen a sörivőknl oly gyakori szívvelzsírosodás. A sörivőknl ugyan a szívnek a szokottnál jóval nagyobb folyadékmennyiséget kell a szervezetet átszivattvazni, mert az ember vérmennyisége öt-hat litert tesz ki és vannak emberek, akik ugyanennyi vagy még ennél is több sörmennyiséget képesek naponta elfogyasztani. A sörből a víz és alkohol teljes mennyiségben felszívódik a véráramba, a szív kénytelen áthajtani az egész mennyiséget a szervezetben, míg végre a veséken keresztül vagy izzadás alakjában kijut a szervezetből. Ez az állandó fokozott munka a szívnek a legnagyobb mértékben ártalmára van. Eppen ezért oly gyakori a szívtágulás, a szívgyengeség és végül a szívvelhűdés izsakos embereknl aránylag korai életévekben.

Ugyancsak ártalmas a szívre az erős dohányzás is.

Az élvezeti szerek közül még ártalmasan hat a szívre a kávé és tea élvezete bár csak kisebb mértékben, mert ezeket nem élvezük olyan mértékben. Azért ha a szívnek fokozottabb munkát kell végeznie, vagy már születéstől fogva gyengébb, akkor mérsékelnünk kell a kávé és a tea élvezetét.

A szív megóvására a tanácsokat röviden a következőkben lehet összefoglalni:

A szívet testi munkával, mozgással edzeni kell, közben azonban kellő nyugalmat is kell adni a szívnek, hogy a megerőltetés következményeit kiheverje. Tartózkodni kell a szesz italoktól, de általában véve a túlzott folyadékmennyiségtől, mérsékelni kell a dohányzást, a kávé és a tea-fogyasztást. Mindezeknek betartása mellett az egészséges szív egészséges és működőképes is marad az emberi kor legvégső határáig.

Dr.

Üveg-bolero, a nyári divat szenzációja

Divattudósítónk jelenti: Kettlen beszélünk: a divathölgy meg én. Ő remek-kosztümöt visel, zöld-vörös-fekete selyemből valót, hozzá kukoricazöld blúzt. Könnyű fehér szalmakalap libeg a fején, a kalapot a blúz anyagából való szalag díszíti. Halkan mondja:

— Amint valószínűleg tudja, az idei divat legfontosabb kelleke a kosztüm; nemcsak a súlyos, sportzerű angol kosztüm, mely a tavaszi divatot jellemezte, hanem a könnyű anyagokból, selyemből és impriméből készült, bő, laza nyári kosztüm, amelynek nincsenek merev szabályai, az ember fantáziája nyugodtan csaponghat és kiélheti tavaszi álmait.

— A nagy kérdés, persze, most az, hogy milyen anyagból készüljön a kosztüm és hogyan? Tudniillik nem szabad összekeverni a ruhaselymet a kosztümselyemmel.

— Bizonyára mosolyogni fog, de a legtökéletesebb kosztümselyem a férfinyakkendő, a gyűrhetetlen selyem, amelyet formálni lehet. Persze, valamivel több kell belőle, mint egy nyakkendőhöz. Igen hálás anyag még a ripsz és a selyempiké, valamint a cloqué, matelassé és a nehéz krepp.

— A kosztüm kabátja különböző hosszú lehet, az egyéni ízléstől függ. Lehet bolero is, de erről majd később beszélünk. A hosszabb kosztüm-kabátok lágy, bő redőkben simulnak a szoknyára, míg a rövidek mellényszerűen test-

hezállók. A szoknya határozottan rövidül, fesszes, itt-ott hasított, nagyon nyári hangulatú általában. Nagyon kedvelik a másszínű szoknyát.

— Gyönyörű például egy síma, egyszerű selyemszoknyához a hasonló tónusú, de durvább selyemből készült rövid, sportszabású kabátka. Igaz, hogy ez az angol férfisportdivat, de ez nem baj. Igen divatos a fekete selyem kosztüm, puhán és lazán dolgozva. A vállak nincsenek kitömve. Igen stílusos ehhez a kosztümhöz a fehér mellényke.

— A régi bolero ismét feltámadt. Amint tudja, valamikor övig érő, nyitott gallért jelentett, melyet kosztümkabát helyett hordtak.

— Ma sokkal több változata van. A délelőtti kosztümhöz egyszerűen szabott, hosszúujjú bolerót hord a divatos hölgy, melyet gomb és kis gallérka díszít. (Régen nem voltak gombjai és gallérja a bolerónak.)

— A díszesebb délutáni ruhákhoz hordott bolero már lényegesen komplikáltabb ruhadarab. Nagyon kedvelik a délutáni bolerón a horgolt vagy hímzett gallért. A nyakon egyetlen gomb fogja össze. A kockél-ruha természeténél fogva, gazdagon hímzett bolerót kíván. Érdekes, hogy az új bolero csak teljesen modern anyagokból készül, például fémszálás szövöböl, vagy cellofánanyagból, sőt üvegből.

— A hölgy sohasem veti le a bolerót, éppúgy, mint a kalapot. Minden ruhához hordja;

KÖZGAZDASÁG

SPORT

Törvényjavaslat a mezőgazdaság fejlesztéséről

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium törvényjavaslatot készít a mezőgazdaság fejlesztéséről. A javaslat alapelveiről eddig kevés szivárgott ki az érdekeltség körébe, — de általában úgy tudják, hogy a tervezet meghonosítani törekszik mindazokat a modern földművelési intézményeket, melyektől a terméshozadék emelése a külföldi tapasztalatok szerint jogosan várható, s melyek a termel-

vények előnyös értékesítését biztosítják. Hír szerint a kormányjavaslat indokolása egyebek között azt is megállapítja, hogy a mai kedvezőtlen állapotok egyik oka a földművelők eladósodottsága volna. Ez a híresztelés azonban kevés valószínűséggel bír, mert alig képzelhető el, hogy újabb adósságtólvallás megpróbáltatásai nehezljenek anélkül is nehéz válsággal küzdő hiteléletünkre.

Légvédelmi okokból terrasz-kutakat tárnak fel Budapesten

Több száz kutat fúrnak 300 ezer pengős költséggel

Budapestről jelentik: A terraszvizek feltárásának kérdése már szerepelt a nyilvánosság előtt és a Pesti Tőzsde is foglalkozott ezzel az ügyvel. Ismeretes, hogy a főváros sokáig húzódott a kért concesszió kiadása előtt, mert az az érdekeltség, amely a terraszvizek feltárására vállalkozott, voltaképpen a fővárossal való közreműködésre alapította tervét. Az volt a szándék, hogy a felső tájrétegekben található ugynevezett terraszvizet az utcák locsolására, a parkok, sétányok öntözésére használnák és ezáltal évente többmillió köbméter vizvezetési viz igénybevétele vált nék feleslegessé. Tekintve, hogy a terraszviz ugyszólván semmibe sem kerül, így lényeges megtakarítás volt elérhető, mert a felszabaltó vízvezetési ivóvizet a környéki lakosság rendelkezésére lehetne bocsátani. Piazza Győző építésmester, volt fővárosi bizottsági tag állott az érdekeltség élén, amely ezt a vállalkozást igyekezett létrehozni. A főváros azonban egyelőre csak próbákat furására adott engedélyt a Rákóczi-téren, a végleges concesszió kiadását függőben tartotta. Értésülésünk szerint az ügy most fordulópont előtt áll. Légvédelmi okokból szükségesnek tartják a terraszkutrendszer kiépítését és most már a főváros sem zárkózik el a végleges concesszió megadásától. Egyelőre 300.000 pengő tőkével alakítják meg a vállalkozói érdekeltséget, amely a kiadandó concesszió hirdetésében a kútfúrásokat megkezdi, de a teljes beruházás legalább egymillió pengőt fog igényelni. Több száz kutat fúrnak a főváros területének minden részén. Már a jövő hónap folyamán megtörténik a főváros részéről az intézkedés a vállalkozások jóváhagyására.

Az új munkakamarák és azoknak területi hatásköréi. A Hivatalos Lap május 15-iki száma közli a munkaügyi miniszter rendelkezését, amely a tizenöt munkakamara területi hatáskörét állapítja meg. Az Ardeal területén működő munkakamarák székhelyei és területi hatásköréi a következők: Arad (Arad, Hunedoara, Alba, Tárnava-Mică megyék), Băcau (működési területe kiterjed Cluc megyére is), Brasov (Brasov, Treiscaune, Făgăras, Odorhei és Tárnava-Mare megyék), Cluj (Cluj, Maramures, Năsăud, Mures, Turda, Someș megyék), Craiova (működési területe kiterjed Sibiu megyére is), Oradea (működési területe Bihor, Salaj és Sătu-Mare megyék), Timisoara (Timis-Torontal, Caras, Severin és Mehedintzi megyék).

Búza: 370—380 lei. Az oradeai Mezőgazdasági Kamara a terménypiac áraitól az alábbi hivatalos jelentést adta ki: Búza 370—380, rozs 280, árpa 270, zab 320, tengeri 280, bab 450, széna 100—120, szalma 25—40 lei. A kővér sertés ára az elmúlt hetipiacon 20—24 lei között mozgott.

Cégbejelentések mentesítése az iparigazolványok kiváltása alól. Az oradeai Kereskedelmi és Iparkamara tudomására hozza a kereskedőknek és mindazoknak, akik foglalkozásuknál fogva cégbejegyzésre kötelezettek, hogy a szak-kamarákról szóló, 1936. április 29-én megjelent törvény 89. paragrafusa értelmében az egyéni és társas cégek bejegyzése mentes az iparigazolványok kiváltása alól.

Újabb kollektív mezőgazdaságok a Szovjetunióban. Moszkvából jelentik: A szovjet mezőgazdasági népbiztossága újabban feltűnően sok parasztságosított kényszerített az ugynevezett „kolhoz“-okba, vagyis szocializált mezőgazdasági birtokközösségekbe. Az új „gabonagyarak“ — amint a kollektív mezőgazdaságokat nevezik — a szovjet mezőgazdasági kultúra alá vont területének ma már 89 százalékát teszik ki, amint azt a népbiztosság statisztikája megállapítja.

Legmodernebb, legolcsóbb
STANDARD
vas- és rézbutorgyár
Oradea, Strada A. Lázár 10.
fogházmuhely, Telef.: 707.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 22 lel (Az álláskeresőknak 33 százalékos kedvezmény). Cím s kiadóban 10 lel.

„AS“ UJ TEGLATELEP. Mielőtt téglát szűkségletét beszerezné építkezéséhez, **SAJÁT ÉRDEKÉBEN** tekintse meg az új „AS“ téglat. Merem állítani a legjobb minőség Oradeán. Telep: Venetia, Jónás-telep. Minta lerakat: Comertul Lemnului, Piata Mihail Viteazul és a Tuzoltó laktnyában. M. Sărac, Str. Gen. Moșoiu No. 9. Telef. sz. 16.

Adás-vétel

Eladó
44 éve fennálló hangszerezlet, forgalmas utcán Oradeán, Strada Episcopul Radu No. 11. Pálffyánál.

Eladó
egy hangverseny zongora, Oradea, Str. Brațianu 27.

Gyermekbicikli
és egy pár törpe papagáj eladó, Oradea, Str. Nic. Zsig. 52.

Gyermekkosci
jókárban levő, nikkellezett, eladó. Lobotka, Oradea, Str. Sinaia 25. (Nilszesz-telep, állomás mögött).

Alkalmazás

Gyermekszertető
leányt, aki takarítás-hoz is ért, július 1-re felveszek. Sándor János, Oradea, Str. Praporgescu 6.

Mindenes
szakácsnőt jó bizonyítvánnyal felveszek. Oradea, Strada Dimitrie Cantemir 57.

Lakás

Kiadó
egy utcai komfortos egy szobás, fürdő szobás lakás, Oradea, Str. Paul Chinez 16-a. Gázgyár helyén.

Kiadó
2 szoba-konyhas lakás június 1-re. Női szövet és selyemruhák eladók. Ugyanott több méter rézcső, függönyrudnak is megfelel, eladó. Oradea, Str. Ioan Ciordas No. 38.

Azonnal kiadó
egyszobás lakás mellékhelyiséggel, Oradea, Tache Jonescu 41.

Kiadó
szoba, konyha, speiz. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55.

Bútorozott
szoba jún. 1-től kiadó. Oradea, Str. Moldova No. 18.

Kiadó
két és három szobás lakás augusztus 1-re. Oradea, Str. Duca 15.

Vasárnap kezdődnek a Középeurópai Kupa selejtezői

Svájc bekapesolódása révén az idén négyvel több csapat indul a Középeurópai Kupa nagy érdeklődéssel várt küzdelmeiben. A kérdést úgy oldották meg, hogy az eredeti 16-os mezőnyt nem bontják meg, hanem a magyar, olasz, osztrák és csehszlovák negyedik helyezett páros selejtezőt játszanak a négy svájci csapattal a bejutásért. A küzdelem első fordulójára már vasárnap sor kerül. A műsor a következő:

Zürich. Young Fellows—Phöbus.
Brünn. Zsidence—Lausanne.
Bern. Bern—Torino.
Bécs. Grasshoppers—Austria.
A legnehezebb dolga a Phöbusnak van, mert a Young Fellows jó formában van s a hazai pályán is nagy előny. A svájci bajnok Lausannenak nagy esélye van a bejutásra, kérelmez azonban, hogy állja meg a helyét Brünnben.

Ujrajátszák a Sodronyipar-Keramika alkerületi döntőt

Érdekes fordulat az Északi Liga bajnokságában

Clujról jelentik: Az Északi Liga bajnoksága körül komoly bonyodalmak keletkeztek. A bajnokságot a liga intézkedése alapján vasárnap be is fejezték és azt a bistrítai Keramika nyerte. A Sodronyipar fellebbezése folytán azonban a labdarúgószövetség tanácsának egy határozata egészen különös helyzetet teremtett és úgy látszik, hogy a bajnoki küzdelmet először kell kezdeni.

Ismeretes ugyanis, hogy a bistrítai Keramika és a Sodronyipar találkozó Campia Turzii eldöntetlenül végződött, amire az Északi Liga az újrajátszást Bistrítára rendelte el. A Sodronyipar azonban Bistrítán nem jelent meg a mérkőzésen és így a Keramika jutott a liga döntése szerint — tovább. Közben azonban a Sodronyipar fellebbezéssel támadta meg a liga azon döntését, hogy a megismétlődő mérkőzést Bistrítára tüzték ki és a Labdarúgó Szövetség Tanácsa, a Biroul Federal a fellebbezésnek helyt adott és az Északi Liga döntését megsemmisítette, egyben elrendelte a mérkőzésnek Campia Turziiin való lejátszását.

Bucurestiben egy műsorban játszik le a Román Kupa elődöntőt. Bucurestiből jelentik: A Román Kupa bizottsága úgy határozott, hogy a Ripensia—U. és Juventus—Unirea Tricolor elődöntőket vasárnap egy műsorban játszzák le a csapatok a fővárosban. Az U. vezetősége, amelynek joga lett volna ragaszkodni a hazai pályához, beleegyezett az egyesítésbe, amely anyagi téren igen kedvező lehetőségeket nyújt az egyesület számára.

Cseh kalapácsvető rekordot dobott Knotek, a KAC nemzetközi versenyén. Clujról jelentik: Szerda délután a KAC kiváló atlétagárdája Prága válogatottjával mérkőzött. Bár a KAC nem minden számban tudott egyenlő ellenfeleket szembeállítani a csehekkel, mégis végig élvezetes volt a verseny. Az eredmények közül kimagasló Knotek új cseh kalapácsvető rekordja: 51 méter, Douda 14.88 métert dobott sullyal. A clujiak egyetlen győzelmét Biró Lajos szerezte 360 cm-es rudugrásával.

Lokajski gerellyel 73.27 mt dobott, Varsóból jelentik: Lokajski 73.27 m-re javította a lengyel gerelyvető rekordot. A világrekorder finn Jarvinen és a német Stöck mellett Lokajski a harmadik atléta, aki tuljutott 73 m-en. Lokajski vasárnap Budapesten versenyzik.

EURÓPA BAJNOKSAPATAI. A legtöbb európai országban már befejeződött a bajnokság. Bajnokok: Anglia: Sunderland. Ausztria: Admira. Magyarország: Hungária. Skócia: Celtic. Franciaország: Raconq Club. Belgium: Daring. Brüsszel. Olaszország: Bologna. Jugoszlávia: Beogradski SK. Lengyelország: SK Ruch. Portugália: Benfica. Spanyolország: Bilbao. Svájc: Lausanne.

Ismét győzött a Bocskai. Lublinból jelentik: A Bocskai vándorcsapata 6:3 (1:1) arányban győzött az Unnia ellen.

A japán uszók már a héten elindulnak Berlin felé. Tokióból jelentik: A japán uszók utolsó olimpiai próbaversenyén 100 m. gyorson Yusa 57.8 mp.-vel, 100 m. hátón Kojima 1 p. 10.2 mp.-vel győzött. A japán uszócsoport még ezen a héten elindul Berlin felé. — Az atléták is már utarakészen állanak. Az elutazás előtti utolsó versenyen Tagomi 15.67 m-re közelítette meg Nambu 15.72 m.-es hármasmugró világrekordját.